

SECUNDAIR ONDERWIJS

Onderwijsvorm: **BSO**

Graad: **derde graad**

Jaar: **eerste en tweede leerjaar**

Studiegebied: **Bouw**

Optie(s) **Schilderwerk en decoratie**

Vak(ken):	PV Praktijk schilderen en decoratie	16-14/14-10 It/w
	TV Schilderen en decoratie	7/7 It/w
	PV/TV Stage schilderen en decoratie	2-4/4-8 It/w

Vakkencode: **IT-C**

Leerplannummer: **2004/109**
(Vervangt 2002/140)

Nummer inspectie: **2004 / 109 // 1 / Q / SG / 1 / III / / D/**
(Vervangt 2002/171//1/Q/SG/1/III/ IV/04)

INHOUD

Visie	2
Beginsituatie	3
Algemene doelstellingen	4
Leerplandoelstellingen / leerinhouden.....	6
Manueel dekkend schilderwerk.....	6
Manueel niet-dekkend schilderwerk.....	11
Decoratief schilderwerk	14
Behangwerk	22
Losse plaatsing soepele vloerbekleding	29
Gelijmde en gespannen plaatsing soepele vloerbekleding.....	33
Pedagogisch-didactische wenken	39
Algemene wenken.....	42
VOET	42
ICT	42
Begeleid zelfgestuurd leren	43
Stage.....	44
Toelichting bij de lessentabel (leerplan)	47
De geïntegreerde proef.....	50
Minimale materiële vereisten.....	51
Evaluatie.....	54
Bibliografie	57

VISIE

Van de afgestudeerde van de optie Schilderwerk en decoratie wordt verwacht dat hij o.a. volgende beroepen kan uitoefenen:

- schilder (huisschilder);
- behanger – plaatser van wand- en vloerbekleding.

Dit bevat o.a.:

- voorbereidende werkzaamheden onder begeleiding kunnen uitvoeren op diverse ondergronden;
- rechte banen behang volgens de aangeleerde methode technisch verantwoord kunnen aanbrengen;
- elementaire bewerkingen met behulp van de meest gebruikte gereedschappen met zorg kunnen uitvoeren;
- de watergedragen basisgrondstoffen van verfverfraaiings- en/of beschermingsproducten met hun toepassingsgebied kunnen aanwenden.

BEGINSITUATIE

De leerlingen volgden normaal in de 2de graad een aanverwante optie. Zij kunnen echter uit verschillende andere opties komen, waardoor de vooropleiding nogal verschillend kan zijn.

Meteen bij het begin van het schooljaar zal de leraar het niveau van de leerlingen nagaan en ervoor zorgen dat eventuele achterstanden zo vlug mogelijk weggewerkt worden (eventueel met extra lessen buiten het normale lessenrooster).

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Manueel dekkend schilderwerk

Omvat het afwerken van wanden met schilderwerk op basis van een tekening en gebruikmakend van rol en borstel. De afwerking gebeurt met dekkend schilderwerk (verf).

Manueel niet-dekkend schilderwerk

Omvat het afwerken van wanden met schilderwerk op basis van een tekening en gebruikmakend van rol en borstel. De afwerking gebeurt met niet-dekkend schilderwerk (vernis- en houtveredelingsproducten).

Decoratief schilderwerk

Dit deel omvat het uitvoeren van eenvoudig figuratief schilderwerk en decoratieve technieken, waaronder verstaan wordt:

- tamponneerwerk;
- rol-, spaan-, spatel-, klop-, kwast-, spons- en wikkeltechnieken;
- letters en cijfers;
- biezen trekken;
- sjabloneren.

Bijzondere aandacht dient te gaan naar elementaire esthetiek.

Naast werken met dekkende verf zit ook niet-dekkend schilderwerk inbegrepen.

Marmerimitaties (U)

Omvat specifiek schilderwerk zoals marmertechnieken

Houtimitaties (U)

Omvat specifiek schilderwerk zoals houtimitaties

Speciale schildertechnieken (U)

Omvat specifiek schilderwerk zoals het aanbrengen van bladgoud, het patineren en glaceren en het uitvoeren van metaaltechnieken. Hier gaat vooral aandacht naar 'oude' decoratietechnieken

Pistoolschilderen (U)

Omvat technieken van pistoolschilderen om interieurs te verfraaien. Bijzondere aandacht gaat naar het spuiten van meerkleurige effecten. Het pistoolschilderen gebeurt zowel met dekkend (verf) als niet-dekkend schilderwerk (vernis en houtveredelingsproducten).

Behangwerk

Omvat het behangen van haaks op elkaar staande verticale wanden met eenvoudig aan te brengen behangpapier, waaronder grondpapier, papier met eenvoudig patroonverloop en afwerkingsfriezen.

Aandacht gaat naar eenvoudige hindernissen zoals openingen met horizontale overspanning.

Het behangen van ruimtes met verschillende plafondhoogtes zoals traphallen en kamers met hellende plafonds, alsook plafonds en hoge muren wordt ook behandeld.

Bijzondere aandacht gaat naar het omgaan met wanden die niet haaks op elkaar staan en specifieke hindernissen (opening met niet- horizontale overspanning, op- en inbouwelementen,...).

De nadruk ligt op moeilijk aan te brengen bekledingsmateriaal, zoals papier met patronen, kunststof wandbekleding, glasvezelbehang, ...

Het voorbereidend werk zoals afmeten, afsnijden en inlijmen zit inbegrepen.

Losse plaatsing soepele vloerbekleding

Omvat het los plaatsen van soepele vloerbekleding, meer bepaald het kamerbreed tapijt, vinyl en vloertegels. Het voorbehandelen van de ondergrond en afwerken met plinten zit vervat.

Gelijmde en gespannen plaatsing soepele vloerbekleding

Omvat het plaatsen van soepele vloerbekleding (linoleum, vinyl en tapijt) op hout/houtachtige en steenachtige ondergronden, zowel lijmen als opspannen. Het bekleden van trappen, delen van wanden en hellingen zit in deze module vervat.

LEERPLANDOELSTELLINGEN / LEERINHOUDEN

MANUEEL DEKKEND SCHILDERWERK

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
1	<p>eigen werkzaamheden plannen; werkopdrachten begrijpend lezen uitvoeringsplannen voor schilder- en verfraaiingswerken begrijpend lezen; de eigen werkvolgorde en methode bepalen; opmeten; oppervlakten berekenen; voor uit te voeren werken de materiaalstaat opstellen; de benodigde materiaalhoeveelheden bepalen; bouwvaktermen in de context situeren; technische informatie en catalogi raadplegen; materialen en producten selecteren en omschrijven; gereedschappen en machines selecteren en omschrijven;</p>	<p>1 Eigen werkzaamheden plannen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen • Werkopdrachten • Bestekken en kostenramingen • Materiaalstaat • Opmeettechnieken • Bouwvaktermen • Materialen en producten • Gereedschappen en machines • Rekenkunde met betrekking tot oppervlakten en het bepalen van de benodigde hoeveelheden te bewerken grondstof en materialen
2	<p>een administratie bijhouden; een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden; kostenramingen opmaken</p>	<p>2 Een administratie bijhouden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prijsberekening
3	<p>eigen werkzaamheden op de werkplek organiseren; de werkplek inrichten maatregelen treffen om de werkzaamheden te verrichten; voorzorgen nemen om lokalen, meubilair, andere oppervlakten te beschermen, bedekken of afplakken;</p>	<p>3 Organisatie van de eigen werkzaamheden op de werkplek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkplekinrichting • Gereedschappen • Beschermttechnieken en materialen

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>de nodige materialen, producten en gereedschappen klaarzetten; ladders, stellingen en hijstoestellen klaarzetten; materiaal en producten, waaronder gevaarlijke stoffen en restanten, volgens richtlijnen opslaan en beschermen; vaststellen en beoordelen of de materialen, producten en gereedschappen gebruiksklaar zijn;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Materialen en producten • Gereedschappen
4	<p>met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu omgaan; het werk binnen de toegemeten tijd uitvoeren; het eigen werk evalueren; persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken; in teamverband collectieve beschermingsmiddelen plaatsen; veiligheidsrichtlijnen toepassen; veilig met materialen, producten, gereedschappen en machines werken; veiligheidsfiches raadplegen; interne bouwplaatsregels en geldende verordeningen toepassen; courant gebruikte veiligheidspictogrammen herkennen; hygiënische voorschriften naleven; ergonomische regels inzake til- en verplaatsingstechnieken toepassen; een ergonomisch verantwoorde werkhouding aannemen; in variabele werk- en weersomstandigheden werken; resten en afval volgens richtlijnen sorteren en opslaan; maatregelen nemen om materiaal van dag op dag te bewaren;</p>	<p>4 Voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskledij en beroepshygiëne • Veiligheids- en milieuvoorschriften • Ergonomisch verantwoorde werkhouding • Veiligheidsfiches

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
5	<p>onderhoudsvoorschriften naleven; de werkomgeving ordelijk houden; eigen gereedschappen onderhouden; oplos- en verdunningsmiddelen gebruiken; persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden;</p>	<p>5 Onderhoudsvoorschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplos- en verdunningsmiddelen
6	<p>schetsen en tekenen; schetsen; eenvoudige meetkundige constructies tekenen en vaktekenen; eenvoudige reclame en decoraties ontwerpen; stijlkenmerken opnoemen, herkennen en situeren;</p>	<p>6 Schetsen en tekenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudige meetkundige constructies • Vaktekenen • Stijlkenmerken
7	<p>ondergronden voorbereiden; de aard en de staat van de te behandelen oppervlakten nazien en evalueren; aanwezigheid van vocht melden indien dit wordt vastgesteld; de geschikte oplossing toepassen als het probleem van vochtigheid zelf kan bestreden worden; vastzittende voorwerpen afnemen en verwijderen; lichtaansluitingen beschermen en stroomvoorziening bedienen; oude oppervlakken reinigen en stofvrij maken; oude verf, vernis en behang van reeds behandelde oppervlakken verwijderen; ondergronden herstellen en plamuren; nieuw pleisterwerk voorbereiden; alle oppervlakken schuren;</p>	<p>7 Voorbereiden van ondergronden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondergrond • Vochtproblematiek • Elementaire elektriciteit • Reinigingsmethoden, -middelen, -gereedschappen en machines • Oude verf , vernis en behang verwijderen • Ondergronden herstellen en plamuren • Nieuw pleisterwerk voorbereiden • Oppervlakken schuren • Indring-, isolatie-, hechtlaag aanbrengen • Grondlagen en plamuur glad maken • Producten, materiaal en gereedschap

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>een indringlaag, isolatielaag en/of hechtlaag op alle ondergronden opbrengen; na het drogen van andere grondlagen of plamuur glad maken;</p>	
8	<p>verf aanmaken en met borstel en rol aanbrengen; kleurtonen volgens kleurkeuze namaken; kleurenleer gevarieerd aanwenden; verf tot een homogeen mengsel aanmaken; door een zeef filteren; de kleur van de grondlaag kiezen in functie van het dekvermogen van de eindlaag; verf op houten en houtachtige ondergronden aanbrengen; verf op stenen en steenachtige ondergronden aanbrengen; werkplanning, werkmethode en werkritme op de droogsnelheid van het gebruikte verftype afstemmen; grondlagen, tussenlagen en eindlagen met borstel en rol aanbrengen; tussenschuren;</p>	<p>8 Verf aanmaken en aanbrengen met borstel en rol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verfsoorten • Pigmenten, mengverhoudingen, verdunningen, bind-, droog- en oplosmiddelen • Kleurenleer • Elementaire esthetiek • Decoratieve technieken • Verftechnieken • Schuurtechnieken • Gereedschappen
9	<p>geschilderde oppervlakken afwerken. vastzittende voorwerpen in hun oorspronkelijke staat brengen; beschermingen van lichtpunten verwijderen.</p>	<p>9 Afwerken van geschilderde oppervlakken</p>
10	<p>Vaardigheden/attitudes individuele opdrachten van beperkte omvang onder begeleiding organiseren, uitvoeren en evalueren; binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien hebben aandacht voor de veiligheid en de gezondheid van zichzelf</p>	<p>10</p>

BSO – 3de graad – optie Schilderwerk en decoratie
PV Praktijk schilderen en decoratie (1e jaar: 16-14 lt, 2e jaar: 14-10 lt)
TV Schilderen en decoratie (1e jaar: 7 lt, 2e jaar: 7 lt)
PV/TV Stage schilderen en decoratie (1e jaar: 2-4 lt, 2e jaar: 4-8 lt)

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN	LEERINHOUDEN
	De leerlingen kunnen en van derden; Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen; een juiste werkhouding aannemen en overbelasting van de rug door een verkeerde houding voorkomen; zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.	

MANUEEL NIET-DEKKEND SCHILDERWERK

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
1	<p>eigen werkzaamheden plannen; werkopdrachten begrijpend lezen uitvoeringsplannen voor schilder- en verfraaiingswerken begrijpend lezen; de eigen werkvolgorde en methode bepalen; opmeten; oppervlakten berekenen; voor uit te voeren werken de materiaalstaat opstellen; de benodigde materiaalhoeveelheden bepalen; bouwvaktermen in de context situeren; technische informatie en catalogi raadplegen; materialen en producten selecteren en omschrijven; gereedschappen en machines selecteren en omschrijven;</p>	<p>1 Eigen werkzaamheden plannen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen • Werkopdrachten • Bestekken en kostenramingen • Materiaalstaat • Opmeettechnieken • Bouwvaktermen • Materialen en producten • Gereedschappen en machines • Rekenkunde met betrekking tot oppervlakten en het bepalen van de benodigde hoeveelheden te bewerken grondstof en materialen
2	<p>een administratie bijhouden; een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden; kostenramingen opmaken</p>	<p>2 Een administratie bijhouden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prijsberekening
3	<p>eigen werkzaamheden op de werkplek organiseren; de werkplek inrichten; maatregelen treffen om de werkzaamheden te verrichten; voorzorgen nemen om lokalen, meubilair, andere oppervlakten te beschermen, bedekken of afplakken; de nodige materialen, producten en gereedschappen klaarzetten; ladders, stellingen en hijstoestellen klaarzetten;</p>	<p>3 Organisatie van de eigen werkzaamheden op de werkplek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkplekinrichting • Gereedschappen • Beschermt technieken en materialen • Materialen en producten • Gereedschappen

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>materiaal en producten, waaronder gevaarlijke stoffen en restanten, volgens richtlijnen opslaan en beschermen;</p> <p>vaststellen en beoordelen of de materialen, producten en gereedschappen gebruiksklaar zijn;</p>	
4	<p>met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu omgaan;</p> <p>het werk binnen de toegemeten tijd uitvoeren;</p> <p>het eigen werk evalueren;</p> <p>persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken;</p> <p>in teamverband collectieve beschermingsmiddelen plaatsen;</p> <p>veiligheidsrichtlijnen toepassen;</p> <p>veilig met materialen, producten, gereedschappen en machines werken;</p> <p>veiligheidsfiches raadplegen;</p> <p>interne bouwplaatsregels en geldende verordeningen toepassen;</p> <p>courant gebruikte veiligheidspictogrammen herkennen;</p> <p>hygiënische voorschriften naleven;</p> <p>ergonomische regels inzake til- en verplaatsingstechnieken toepassen;</p> <p>een ergonomisch verantwoorde werkhouding aannemen;</p> <p>in variabele werk- en weersomstandigheden werken;</p> <p>resten en afval volgens richtlijnen sorteren en opslaan;</p> <p>maatregelen nemen om materiaal van dag op dag te bewaren;</p>	<p>4 Voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskledij en beroepshygiene • Veiligheids- en milieuvoorschriften • Ergonomisch verantwoorde werkhouding • Veiligheidsfiches • Gebruiks- en bewaarrichtlijnen
5	<p>onderhoudsvoorschriften naleven;</p> <p>de werkomgeving ordelijk houden</p>	<p>5 Onderhoudsvoorschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplos- en verdunningsmiddelen • Onderhoudstechnieken

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>eigen gereedschappen onderhouden; oplos- en verdunningsmiddelen gebruiken; persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden;</p>	
6	<p>ondergronden voorbereiden; de aard en de staat van de ondergrond van de te behandelen oppervlakken nazien en evalueren aanwezigheid van vocht melden indien dit wordt vastgesteld; de geschikte oplossing toepassen als het probleem van vochtigheid zelf kan bestreden worden; vastzittende voorwerpen afnemen en verwijderen; lichtsnoeringen beschermen en stroomvoorziening bedienen; oude oppervlakken reinigen en stofvrij maken; oude verf en bekledingsmateriaal van reeds behandelde oppervlakken verwijderen; ondergronden in hout herstellen; oppervlakken schuren; een indringlaag, isolatielaag en/of hechtlaag op alle ondergronden opbrengen;</p>	<p>6 Voorbereiden van ondergronden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondergrond • Vochtproblematiek • Elementaire elektriciteit • Reinigingsmethoden, -middelen, -gereedschappen en machines • Oude verf , vernis en behang verwijderen • Ondergronden herstellen en plamuren • Nieuw pleisterwerk voorbereiden • Oppervlakken schuren • Indring-, isolatie-, hechtlaag aanbrengen • Producten, materiaal en gereedschap
7	<p>transparante afwerkingsproducten aanmaken en met borstel en rol aanbrengen; kleurtonen volgens kleurkeuze namaken; kleurenleer gevarieerd aanwenden; transparante afwerkingsproducten tot een vloeibaar en homogeen mengsel aanmaken; door een zeef filteren;</p>	<p>7 Aanbrengen van transparante afwerkingsproducten met borstel en rol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vernissen • Pigmenten, mengverhoudingen, verdunningen, bind-, droog- en oplosmiddelen • Kleurenleer • Elementaire esthetiek

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	de kleur van de grondlaag kiezen in functie van de eindlaag; transparante afwerkingsproducten op houten en houtachtige ondergronden aanbrengen; werkplanning, werkmethode en werkritme op de droogsnelheid van de transparante afwerkingsproducten afstemmen; grondlagen, tussenlagen en eindlagen met borstel en rol aanbrengen; tussenschuren;	<ul style="list-style-type: none"> • Decoratieve technieken • Vernistechnieken • Schuurtechnieken • Gereedschappen
8	geschilderde oppervlakken afwerken; vastzittende voorwerpen in hun oorspronkelijke staat brengen beschermingen van lichtaansluitingen verwijderen.	8 Afwerken van geschilderde oppervlakken

DECORATIEF SCHILDERWERK

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
1	Eigen werkzaamheden plannen werkopdrachten begrijpend lezen; uitvoeringsplannen voor decoratief schilderwerk, speciale schildertechnieken en het schilderen van hout begrijpend lezen; de eigen werkvolgorde en methode bepalen; op de bouwplaats opmeten; oppervlakten berekenen; voor uit te voeren werken de materiaalstaat opstellen; de benodigde materiaalhoeveelheden bepalen;	1 Eigen werkzaamheden plannen <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen • Werkopdrachten • Bestekken en kostenramingen • Materiaalstaat • Opmeettechnieken • Bouwvaktermen • Materialen en producten • Gereedschappen en machines • Rekenkunde met betrekking tot oppervlakten en het bepalen van de benodigde hoeveelheden te bewerken

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>bouwwaktermen in de context situeren; technische informatie en catalogi raadplegen; gebruiksaanwijzingen van de gebruikte gereedschappen, materialen en grondstoffen lezen, begrijpen en interpreteren en de conformiteit herkennen; materialen en producten (verfsoorten, pigmenten, mengverhoudingen, verdunningen, bind-, droog- en oplosmiddelen) selecteren en omschrijven; gereedschappen en machines selecteren en omschrijven; spuitapparatuur selecteren en omschrijven.</p>	<p>grondstof en materialen</p>
2	<p>Een administratie bijhouden een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden; kostenramingen opmaken.</p>	<p>2 Een administratie bijhouden</p>
3	<p>Eigen werkzaamheden op de werkplek organiseren de werkplek inrichten; maatregelen treffen om de werkzaamheden te verrichten; voorzorgen nemen om lokalen, meubilair, andere oppervlakken te beschermen, bedekken of af te plakken; de nodige materialen, producten en gereedschappen klaarzetten; ladders, stellingen en hijstoestellen klaarzetten; materiaal en producten, waaronder gevaarlijke stoffen en restanten, volgens richtlijnen opslaan en beschermen; vaststellen en beoordelen of de materialen, producten en gereedschappen gebruiksklaar zijn.</p>	<p>3 Organisatie van de eigen werkzaamheden op de werkplek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkplekinrichting • Gereedschappen • Beschermtechnieken en materialen • Materialen en producten • Gereedschappen
4	<p>Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu omgaan</p>	<p>4 Voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu</p>

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>het werk binnen de toegemeten tijd uitvoeren; het eigen werk evalueren; persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken; in teamverband collectieve beschermingsmiddelen plaatsen; veiligheidsrichtlijnen toepassen; veilig met materialen, producten, gereedschappen en machines werken; veiligheidsfiches raadplegen; interne bouwplaatsregels en geldende verordeningen toepassen; courant gebruikte veiligheidspictogrammen herkennen; hygiënische voorschriften naleven. ergonomische regels inzake til- en verplaatsingstechnieken toepassen; een ergonomisch verantwoorde werkhouding aannemen; in variabele werk- en weersomstandigheden werken; resten en afval volgens richtlijnen sorteren en opslaan; maatregelen nemen om materiaal van dag op dag te bewaren;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskledij en beroepshygiene • Veiligheids- en milieuvoorschriften • Ergonomisch verantwoorde werkhouding • Veiligheidsfiches • Gebruiks- en bewaarrichtlijnen
5	<p>Onderhoudsvoorschriften naleven de werkomgeving ordelijk houden; eigen gereedschappen onderhouden; oplos- en verdunningsmiddelen gebruiken; persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden.</p>	<p>5 Onderhoudsvoorschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplos- en verdunningsmiddelen • Onderhoudstechnieken
6	<p>Schetsen en tekenen</p>	<p>6 Schetsen en tekenen</p>

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>schetsen; eenvoudige meetkundige constructies tekenen en vaktekenen; eenvoudige reclame en decoraties ontwerpen; voor stijlkennis belangstelling tonen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudige meetkundige constructies • Vaktekenen • Stijlkenmerken
7	<p>Ondergronden voorbereiden de aard en de staat van de ondergrond van de te behandelen oppervlakken nazien en evalueren; aanwezigheid van vocht melden indien dit wordt vastgesteld; de geschikte oplossing toepassen als het probleem van vochtigheid zelf kan bestreden worden; vastzittende voorwerpen afnemen en verwijderen; lichte aansluitingen beschermen en stroomvoorzieningen bedienen; oude oppervlakken reinigen en stofvrij maken; oude verf en bekledingsmateriaal van reeds behandelde oppervlakken verwijderen; ondergronden herstellen en plamuren; oppervlakken schuren; een indringlaag op nieuw houten en nieuw bepleisterde ondergronden opbrengen; na het drogen van de indringlaag of plamuur glad maken.</p>	<p>7 Voorbereiden van ondergronden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondergrond • Vochtproblematiek • Elementaire elektriciteit • Reinigingsmethoden, -middelen, -gereedschappen en machines • Oude verf , vernis en behang verwijderen • Ondergronden herstellen en plamuren • Nieuw pleisterwerk voorbereiden • Oppervlakken schuren • Indring-, isolatie-, hechtlaag aanbrengen • Producten, materiaal en gereedschap
8	<p>Decoratieve en speciale schildertechnieken uitvoeren kleuren combineren; een roltechniek toepassen; een spaantechniek toepassen;</p>	<p>8 Decoratieve en speciale schildertechnieken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Combineren van kleuren • Roltechniek • Spaantechniek • Spateltechniek

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>een spateltechniek toepassen; een sponstechniek met dekkende en niet-dekkende verf uitvoeren; een kloptechniek met dekkende en niet-dekkende verf uitvoeren; een kwasttechniek uitvoeren; een wikkelsechniek uitvoeren; rol-, spaan-, spatel-, klop-, kwast-, spons- of wikkelsechnieken uitvoeren; tamponneerwerk uitvoeren; decoratieve technieken zoals letters en cijfers, uitvoeren;</p> <p>sjabloneren sjablonen tekenen; sjablonen snijden; sjablonen op een muur of paneel bevestigen; met een borstel en spuitpistool verf aanbrengen; sjablonen schoonmaken;</p> <p>biezen trekken biezen uitzetten; biezen met een penseel trekken; biezen afplakken en schilderen; biezen afplakken en spuiten;(U)</p> <p>verouderingstechnieken toepassen (U) craquelieren; authentiek (vlakken, profileringen en schaduw effecten,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sponstechniek • Kloptechniek • Kwasttechniek • Wikkelsechniek • Tamponneerwerk • Letters en cijfers • Sjabloneren • Biezen trekken • Verouderingstechnieken (U)

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>kruisverband, ...) patineren; decoratief (metaalimitatie, bronzeren, terra cotta,...) patineren; Glaceren (U) klassieke olie- en waterglacis voor hout- en marmerimitaties toepassen; moderne waterglacis gebruiken; glaceerlagen aanbrengen; kleuren combineren; pistoolschilderwerk interieur (U) verf en transparante afwerkingsproducten aanmaken en met pistool aanbrengen; kleurtonen volgens kleurkeuze namaken; kleurenleer gevarieerd aanwenden; verf, met het oog op de verwerking, tot een vloeibaar en homogeen mengsel aanmaken; transparante afwerkingsproducten tot een vloeibaar en homogeen mengsel aanmaken; de viscositeit meten; verf door een zeef filteren; de kleur van de grondlaag in functie van de eindlaag kiezen; spuitapparatuur aansluiten en regelen; verf en transparante afwerkingsproducten op houten en houtachtige ondergronden aanbrengen; verf op stenen en steenachtige ondergronden aanbrengen; werkplanning, werkmethode en werkritme op de droogsnelheid van</p>	<p>• Glaceren (U)</p> <p>Pistoolschilderwerk interieur (U)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleurbenamingen en verfsoorten • Materialen: pigmenten, mengverhoudingen, verdunningen, bind-, oplos- en droogmiddelen • Viscositeit • Kleurenleer • Gereedschappen en toepassingsgebied • Voorschriften van de fabrikant • Afwerkingsbehandelingen • Elementaire esthetiek

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>het gebruikte verftype afstemmen; grondlagen, tussenlagen en eindlagen met pistool aanbrengen; tussenschuren.</p> <p>marmertechnieken uitvoeren (U) grondlagen, tussenlagen en eindlagen aanbrengen; tussenschuren; een imitatie van geaderd (kronkelend en gebroken) marmer uitvoeren; een imitatie van ketting- en iriserende marmer uitvoeren; een imitatie van breukmarmer uitvoeren; een imitatie van gezaaide marmer uitvoeren; panelen met marmerimitatie op glans brengen; voor decoratieve technieken en elementaire esthetiek belangstelling tonen;</p> <p>houtimitatietechnieken uitvoeren (U) grondlagen, tussenlagen en eindlagen aanbrengen; tussenschuren; een eenvoudige houtimitatie (grenen, eik, pitch-pine, ...) uitvoeren; een houtimitatie met specifieke groeivormen (wortelhout, vogeloogesdoorn, mahoniepluim, grenen met kwasten,...) uitvoeren; panelen met houtimitatie op glans brengen; voor decoratieve technieken en elementaire esthetiek belangstelling tonen. voor decoratieve technieken en elementaire esthetiek belangstelling tonen.</p>	<p>Marmertechnieken (U)</p> <p>Houtimitatietechnieken (U)</p>

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>verschillende speciale schilderstechnieken combineren; (U)</p> <p>ontmoetingen van verschillende vlakken met speciale schilderstechnieken uitvoeren; (U)</p> <p>metaalblad kleven. (U)</p>	
9	<p>Vaardigheden/attitudes</p> <p>Uit mondelinge en schriftelijke informatie de essentie halen; eenvoudige informatie schriftelijk formuleren; spontaan en zelfstandig metingen uitvoeren.</p> <p>Spontaan en zelfstandig metingen, rekeningen en bewerkingen controleren;</p> <p>relevante informatie in concrete situaties vinden, selecteren en gebruiken.</p> <p>Informatie uit uiteenlopend tekstmateriaal en formulieren begrijpen en gebruiken;</p> <p>spontaan gebruik maken van voor hen relevante informatie- en communicatietechnologie (ICT);</p> <p>opdrachten zelfstandig plannen, organiseren, uitvoeren, evalueren en indien nodig bijsturen;</p> <p>spontaan een veilige houding aannemen in dagelijkse situaties.</p> <p>Binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig voltooien.</p> <p>Persoonlijke ideeën en oplossingen bedenken en uitvoeren.</p> <p>Beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.</p> <p>Zoeken naar situaties om zijn competentie te verbreden en te verdiepen.</p>	

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>Binnen een bepaalde tijd en budget een vooropgesteld resultaat bereiken met inachtnaam van gedefinieerde kwaliteitsstandaarden.</p> <p>Actief en pro-actief instaan voor de veiligheid en kunnen situaties voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.</p> <p>Zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak werken.</p> <p>Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.</p>	

BEHANGWERK

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
1	<p>Eigen werkzaamheden 'behangwerk' plannen</p> <p>werkopdrachten begrijpend lezen;</p> <p>uitvoeringsplannen voor behang- en verfraaiingswerken begrijpend lezen;</p> <p>de eigen werkvolgorde en methode bepalen;</p> <p>afstanden meten;</p> <p>op de bouwplaats meten;</p> <p>oppervlakten berekenen;</p> <p>de vlakheid en de egaliteit van de muren vaststellen en beoordelen;</p> <p>de onderlinge relatie tussen de lijnen, die de muren, het plafond, de vloer en de vaste delen van een ruimte ten aanzien van elkaar begrenzen, vaststellen en beoordelen;</p> <p>de benodigde materiaalhoeveelheden bepalen;</p>	<p>1 Eigen werkzaamheden plannen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen • Werkopdrachten • Bestekken en kostenramingen • Materiaalstaat • Opmeettechnieken • Bouwvaktermen • Materialen en producten • Gereedschappen en machines • Rekenkunde met betrekking tot oppervlakten en het bepalen van de benodigde hoeveelheden te bewerken grondstof en materialen • Basisbegrippen stijlkennis met het oog op het gevraagde type verfraaiing • Rekenen op schaal

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	bouwvaktermen in de context situeren; technische informatie en catalogi raadplegen; materialen en producten, waaronder grondpapier, papier met eenvoudig patroonverloop en afwerkingsfriezen, selecteren en omschrijven; moeilijk aan te brengen bekledingsmateriaal, zoals papier met patronen, kunststof wandbekleding, glasvezelbehang, ... selecteren en omschrijven (U); gereedschappen en machines selecteren en omschrijven.	
2	Een administratie 'behangwerk' bijhouden een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden.	2 Een eigen administratie bijhouden
3	Eigen werkzaamheden op de werkplek 'behangwerk' organiseren de werkplek inrichten; maatregelen treffen om de werkzaamheden te verrichten; de nodige materialen, producten en gereedschappen klaarzetten; ladders klaarzetten; stellingen en hijstoestellen klaarzetten; (U) materiaal en producten, volgens richtlijnen opslaan en beschermen; vaststellen en beoordelen of de materialen, producten en gereedschappen gebruiksklaar zijn.	3 Organisatie van de werkzaamheden op de werkplek <ul style="list-style-type: none"> • Werkplekinrichting • Gereedschappen, apparaten en machines • Beschermt technieken en materialen • Materialen en producten • De schadelijke werking van gebruikte stoffen
4	Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu omgaan op de werkplek 'behangwerk' het werk binnen de toegemeten tijd uitvoeren het eigen werk evalueren;	4 Voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidskledij en beroepshygiene • Veiligheids- en milieuvoorschriften • Ergonomisch verantwoorde werkhouding

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken; veiligheidsrichtlijnen en interne regels toepassen; veilig met materialen, producten, gereedschappen en machines werken; courant gebruikte veiligheidspictogrammen herkennen; hygiënische voorschriften naleven; ergonomische regels inzake til- en verplaatsingstechnieken toepassen; een ergonomisch verantwoorde werkhouding aannemen; in variabele werkomstandigheden werken; resten en afval volgens richtlijnen sorteren en opslaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsfiches • Gebruiks- en bewaarrichtlijnen
5	<p>Onderhoudsvoorschriften naleven de werkomgeving ordelijk houden; eigen gereedschappen onderhouden; persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden.</p>	<p>5 Onderhoudsvoorschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplos- en verdunningsmiddelen • Onderhoudstechnieken
6	<p>Schetsen en tekenen schetsen; eenvoudige meetkundige constructies tekenen en vaktekenen.</p>	<p>6 Schetsen en tekenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudige meetkundige constructies • Vaktekenen • Stijlkenmerken
7	<p>Ondergronden voor behangwerk voorbereiden de aard en de staat van de ondergrond van de te behandelen oppervlakken nazien en evalueren; aanwezigheid van vocht melden indien dit wordt vastgesteld; de geschikte oplossing toepassen als het probleem van vochtigheid</p>	<p>7 Voorbereiden van ondergronden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondergrond • Vochtproblematiek • Elementaire elektriciteit • Reinigingsmethoden, -middelen, -gereedschappen en machines

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	zelf kan bestreden worden; vochtschermen op muren lijmen; vastzittende voorwerpen afnemen en verwijderen; lichtaansluitingen beschermen en stroomvoorziening bedienen; oude oppervlakken reinigen en stofvrij maken; oude bekledingsmateriaal van reeds behandelde oppervlakken verwijderen; ondergronden herstellen en plamuren; nieuw pleisterwerk voorbereiden; oppervlakken schuren; een indringlaag op nieuw houten en nieuw bepleisterde ondergronden opbrengen; ondergronden na het drogen van de indringlaag of plamuur glad maken.	<ul style="list-style-type: none"> • Oud behang verwijderen • Ondergrond reinigen, herstellen en plamuren • Nieuw pleisterwerk voorbereiden • Oppervlakken schuren • Indringlaag aanbrengen • Producten, materiaal en gereedschap
8	Behangwerk voorbereiden lijm bepalen, aanmaken, mengen en bewaren; bekledingsmateriaal bepalen, afmeten, aftekenen en afknippen; de inweektermijn bepalen; bekledingsmateriaal inlijmen.	8 Het behangwerk voorbereiden <ul style="list-style-type: none"> • Lijmen en bekledingsmateriaal • Afmeet-, afteken- en afkniptechnieken • Inlijmtechnieken
9	Bekledingsmateriaal aanbrengen op verticale wanden grondpapier en/of een grondlaag met het oog op de zuigkracht van de ondergrond, aanbrengen; de aanvangsplaats van de eerste baan bepalen; lood- en pastechnieken beheersen;	9 Aanbrengen van bekledingsmateriaal op verticale wanden <ul style="list-style-type: none"> • Elementaire esthetiek • Aanbrengtechnieken

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>de eerste baan correct aanbrengen;</p> <p>stroken achtereenvolgens over de gehele oppervlakte correct plakken rekening houdend met de aansluiting van de patronen, zowel stotend als stortend;</p> <p>een werkmethode, die met het oog op de kleefkracht, een bepaalde wachttijd inhoudt, handhaven;</p> <p>beschadigingen en lijmvlakken op het bekledingsmateriaal en het interieur voorkomen en wegwerken;</p> <p>bekledingsmateriaal aanbrengen op verticale wanden met eenvoudige hindernissen, zoals openingen met horizontale overspanning;</p> <p>bekledingsmateriaal in ruimtes met verschillende plafondhoogtes zoals traphallen en kamers met hellende plafonds, alsook op plafonds en hoge muren aanbrengen; (U)</p> <p>bekledingsmateriaal op wanden die niet haaks op elkaar staan en specifieke hindernissen (opening met niet-horizontale overspanning, op- en inbouwelementen, ...) aanbrengen; (U)</p> <p>extra verfraaien of afwerken;</p> <p>voor esthetiek belangstelling tonen.</p>	
10	<p>Beklede oppervlakken afwerken</p> <p>vastzittende voorwerpen in hun oorspronkelijke staat brengen;</p> <p>beschermingen van lichte aansluitingen verwijderen.</p>	10 Afwerken van beklede oppervlakken
11	<p>Vaardigheden/attitudes</p> <p>Luisteren in interactie met anderen;</p> <p>informatie inwinnen, samenvatten en meedelen;</p> <p>kunnen schriftelijk informatie aanvragen en meedelen in herkenbare</p>	

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>en concrete situaties;</p> <p>de regel van drieën functioneel toepassen. Het begrip percent functioneel gebruiken; (U)</p> <p>grootheden schatten, meten en berekenen in functionele situaties en de bewerkingen en resultaten controleren; (U)</p> <p>een schematische voorstelling lezen en interpreteren;</p> <p>onder begeleiding relevante en voor hen toegankelijke informatie in herkenbare concrete situaties vinden, selecteren en gebruiken. Informatie uit tekstmateriaal en formulieren begrijpen en gebruiken;</p> <p>individuele opdrachten van beperkte omvang onder begeleiding organiseren, uitvoeren en evalueren.</p> <p>Binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.</p> <p>Ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.</p> <p>Beslissen welke stappen men bij de systematische uitvoering van een taak zal zetten.</p> <p>Actief zoeken naar situaties om hun competentie te verbreden en te verdiepen.</p> <p>Zien dat er een probleem is, waar het precies gesitueerd is en er een oplossing voor aanreiken.</p> <p>Actief en pro-actief instaan voor de veiligheid en kunnen situaties voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.</p> <p>Gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.</p> <p>Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.</p> <p>Bij het uitvoeren van taken erop gericht zijn hun houding aan te</p>	

BSO – 3de graad – optie Schilderwerk en decoratie
PV Praktijk schilderen en decoratie (1e jaar: 16-14 lt, 2e jaar: 14-10 lt)
TV Schilderen en decoratie (1e jaar: 7 lt, 2e jaar: 7 lt)
PV/TV Stage schilderen en decoratie (1e jaar: 2-4 lt, 2e jaar: 4-8 lt)

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	passen aan de eigen mogelijkheden.	

LOSSE PLAATSING SOEPELE VLOERBEKLEDING

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
1	<p>Eigen werkzaamheden plannen</p> <p>werkopdrachten begrijpend lezen; uitvoeringsplannen voor soepele vloerbekleding begrijpend lezen;</p> <p>de eigen werkvolgorde en methode bepalen; afstanden meten; oppervlakten berekenen; metend rekenen in m en cm; de benodigde materiaalhoeveelheden bepalen; de hoeveelheid strekkende meter afleiden uit de totaal te bekleden oppervlakte, rekening houdend met de minimale overschotratio's ingevolge de basisbreedte van de rollen; bouwvaktermen in de context situeren; technische informatie en catalogi raadplegen; materialen en producten (tapijt, vinyl en soepele vloertegels) herkennen, selecteren; gereedschappen en machines herkennen, selecteren en omschrijven.</p>	<p>1 Eigen werkzaamheden plannen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen • Werkopdrachten • Werkvolgorde en werkmethode • Meetkundige constructies tekenen en vaktekenen • Bouwfysische verschijnselen • Aanhechtingsmiddelen • Rekenen op schaal • Bouwvaktermen • Afleiden van hoeveelheid strekkende meter uit totaal te bekleden oppervlakte, rekening houdend met minimale overschotratio's ingevolge de basisbreedte van de rollen • Gereedschappen en machines • Materialen en producten
2	<p>Een administratie bijhouden</p> <p>een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden.</p>	<p>2 Een administratie bijhouden</p>
3	<p>Eigen werkzaamheden op de werkplek organiseren</p> <p>de werkplek inrichten; maatregelen treffen om de werkzaamheden te verrichten; de nodige materialen, producten en gereedschappen klaarzetten;</p>	<p>3 Organisatie van de eigen werkzaamheden op de werkplek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handgereedschappen, apparaten en machines en hun toepassingsgebied • Bepalen van de massa van de rollen

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>materiaal en producten, in het bijzonder toxisch en brandbaar materiaal, volgens richtlijnen opslaan en beschermen;</p> <p>de massa van rollen bekledingsmateriaal bepalen;</p> <p>vaststellen en beoordelen of de materialen, producten en gereedschappen gebruiksklaar zijn.</p>	
4	<p>Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu omgaan</p> <p>het werk binnen de toegemeten tijd uitvoeren</p> <p>het eigen werk evalueren;</p> <p>persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken;</p> <p>veiligheidsrichtlijnen en interne regels toepassen;</p> <p>veilig met materialen, producten, gereedschappen en machines werken;</p> <p>courant gebruikte veiligheidspictogrammen herkennen;</p> <p>hygiënische voorschriften naleven;</p> <p>ergonomische regels inzake til- en verplaatsingstechnieken toepassen;</p> <p>een ergonomisch verantwoorde werkhouding aannemen;</p> <p>in variabele werkomstandigheden werken.</p>	<p>4 Voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ergonomische regels (hef- en tiltechnieken) en veiligheidsvoorschriften voor het behandelen van toxische en brandbare stoffen • Arbeidskledij en beroepshygiene • Veiligheids- en milieuvoorschriften
5	<p>Onderhoudsvoorschriften naleven</p> <p>de werkomgeving ordelijk houden en schoonmaken bij het verlaten ervan;</p> <p>eigen gereedschappen onderhouden;</p> <p>persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden.</p>	<p>5 Onderhoudsvoorschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplosmiddelen • Veiligheidsvoorschriften • Elementaire kennis van elektriciteit • Elementaire kennis van sanitaire aansluitingen en verwarming
6	<p>Ondergronden voorbereiden</p>	<p>6 Voorbereiden van ondergronden</p>

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>de vlakheid en de egaliteit van de te behandelen ondergrond nazien en evalueren;</p> <p>vastzittende voorwerpen afnemen en verwijderen;</p> <p>coördinaten van eventuele openingen in vloeren bijhouden, met het oog op latere heropening;</p> <p>oude vloerbekleding en lijm verwijderen;</p> <p>oppervlakken reinigen en stofvrij maken;</p> <p>hout/houtachtige en steenachtige ondergronden herstellen;</p> <p>een middel aanbrengen om een voorstrijk te maken, afhankelijk van de aard en de staat van de ondergrond;</p> <p>egaliseren en tot effen en glad oppervlak schuren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Technieken om de vlakheid en egaliteit van de ondergrond na te zien • Reinigingstechnieken • Reinigingsmiddelen • Hersteltechnieken • Egalisatietechnieken • Voorstrijkmiddelen aanbrengen • Producten en gereedschappen
7	<p>Soepele vloerbekleding los plaatsen</p> <p>soepele vloerbekleding afmeten, aftekenen en snijden;</p> <p>soepele vloerbekleding (kamerbreed tapijt, vinyl en vloertegels) los leggen;</p> <p>randen afwerken;</p> <p>beschadigingen op de soepele vloerbekledingen voorkomen en wegwerken;</p> <p>belangstelling tonen voor esthetiek.</p>	<p>7 Het los plaatsen van soepele vloerbekleding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elementaire esthetiek • Gereedschappen • Grondstoffen en te gebruiken materialen • plaatsingstechnieken
8	<p>Vloeroppervlakken afwerken</p> <p>plinten plaatsen;</p> <p>vastzittende voorwerpen in hun oorspronkelijke staat brengen.</p>	<p>8 Afwerken van vloeroppervlakken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plinten plaatsen
9	<p>Vaardigheden/attitudes</p> <p>Informatie inwinnen, samenvatten en meedelen;</p>	

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>schriftelijk informatie aanvragen en meedelen in herkenbare en concrete situaties.</p> <p>Grootheden schatten, meten en berekenen in functionele situaties; de grootteorde van resultaten inschatten, bewerkingen en resultaten controleren en oplossingen vergelijken.</p> <p>Onder begeleiding relevante en voor hen toegankelijke informatie in herkenbare concrete situaties vinden, selecteren en gebruiken; informatie uit tekstmateriaal en formulieren begrijpen en gebruiken.</p> <p>Bij groepsopdrachten onder begeleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • overleggen en actief deelnemen, • instructies uitvoeren, • reflecteren; <p>omgaan met formele en informele afspraken, regels en procedures. Het leefmilieu respecteren.</p> <p>Binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig voltooien.</p> <p>Ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.</p> <p>Op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.</p> <p>Zoeken naar situaties om zijn competentie te verbreden en te verdiepen.</p> <p>Zien dat er een probleem is, waar het precies gesitueerd is en er een oplossing voor aanreiken.</p> <p>Actief en pro-actief instaan voor de veiligheid en kunnen situaties voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.</p> <p>Gemeenschappelijk aan eenzelfde taak werken.</p>	

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.</p> <p>Bij het uitvoeren van taken erop gericht zijn hun houding aan te passen aan de eigen mogelijkheden.</p>	

GELIJMDE EN GESPANNEN PLAATSING SOEPELE VLOERBEKLEDING

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
1	<p>Eigen werkzaamheden plannen werkopdrachten begrijpend lezen; uitvoeringsplannen voor soepele vloerbekleding begrijpend lezen; de eigen werkvolgorde en methode bepalen; afstanden meten; oppervlakten berekenen; metend rekenen in m en cm; voor uit te voeren werken de materiaalstaat opstellen; de benodigde materiaalhoeveelheden bepalen; de hoeveelheid strekkende meter afleiden uit de totaal te bekleden oppervlakte, rekening houdend met de minimale overschotratio's ingevolge de basisbreedte van de rollen; bouwvaktermen in de context situeren; technische informatie en catalogi raadplegen; materialen en producten (linoleum, vinyl soepele vloertegels en tapijt) herkennen, selecte; gereedschappen en machines herkennen, selecteren en omschrijven.</p>	<p>1 Eigen werkzaamheden plannen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplannen • Werkopdrachten • Werkvolgorde en werkmethode • Meetkundige constructies tekenen en vaktekenen • Bouwfysische verschijnselen • Aanhechtingsmiddelen • Rekenen op schaal • Bouwvaktermen • Afleiden van hoeveelheid strekkende meter uit totaal te bekleden oppervlakte, rekening houdend met minimale overschotratio's ingevolge de basisbreedte van de rollen • Gereedschappen en machines • Materialen en producten

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
2	Een administratie bijhouden een administratie van de eigen werkzaamheden bijhouden; kostenramingen opmaken.	2 Een administratie bijhouden
3	Eigen werkzaamheden op de werkplek organiseren de werkplek inrichten; maatregelen treffen om de werkzaamheden te verrichten; de nodige materialen, producten en gereedschappen klaarzetten; materiaal en producten, in het bijzonder toxisch en brandbaar materiaal, volgens richtlijnen opslaan en beschermen; de massa van rollen bekledingsmateriaal bepalen; vaststellen en beoordelen of de materialen, producten en gereedschappen gebruiksklaar zijn.	3 Organisatie van de eigen werkzaamheden op de werkplek <ul style="list-style-type: none"> • Handgereedschappen, apparaten en machines en hun toepassingsgebied • Bepalen van de massa van de rollen
4	Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu omgaan het werk binnen de toegemeten tijd uitvoeren het eigen werk evalueren; persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken; veiligheidsrichtlijnen en interne regels toepassen; veilig met materialen, producten, gereedschappen en machines werken; courant gebruikte veiligheidspictogrammen herkennen; hygiënische voorschriften naleven; ergonomische regels inzake til- en verplaatsingstechnieken toepassen; een ergonomisch verantwoorde werkhouding aannemen;	4 Voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu <ul style="list-style-type: none"> • Ergonomische regels (hef- en tiltechnieken) en veiligheidsvoorschriften voor het behandelen van toxische en brandbare stoffen • Arbeidskledij en beroepshygiene • Veiligheids- en milieuvoorschriften

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>in variabele werkomstandigheden werken; resten en afval volgens richtlijnen sorteren en opslaan; maatregelen nemen om materiaal van dag op dag te bewaren.</p>	
5	<p>Onderhoudsvoorschriften naleven de werkomgeving ordelijk houden; eigen gereedschappen onderhouden; oplos- en verdunningsmiddelen gebruiken; persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden.</p>	<p>5 Onderhoudsvoorschriften</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplosmiddelen • Veiligheidsvoorschriften • Elementaire kennis van elektriciteit • Elementaire kennis van sanitaire aansluitingen en verwarming
6	<p>Schetsen en tekenen legplannen schetsen; eenvoudige meetkundige constructies tekenen en vaktekenen.</p>	<p>6 Schetsen en tekenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudige meetkundige constructies • Vaktekenen • Stijlkenmerken
7	<p>Ondergronden voorbereiden de vlakheid en de egaliteit van de te behandelen ondergrond nazien en evalueren; aanwezigheid van vocht melden indien dit wordt vastgesteld; de geschikte oplossing toepassen als het probleem van vochtigheid zelf kan bestreden worden; vastzittende voorwerpen afnemen en verwijderen; coördinaten van eventuele openingen in vloeren bijhouden, met het oog op latere heropening; oude vloerbekleding en lijm verwijderen; oppervlakken reinigen en stofvrij maken; hout/houtachtige en steenachtige ondergronden herstellen;</p>	<p>7 Voorbereiden van ondergronden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Technieken om de vlakheid en egaliteit van de ondergrond na te zien • Reinigingstechnieken • Reinigingsmiddelen • Hersteltechnieken • Egalisatietechnieken • Voorstrijkmiddelen aanbrengen • Producten en gereedschappen

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>een middel aanbrengen om een voorstrijk te maken, afhankelijk van de aard en de staat van de ondergrond; egaliseren en tot effen en glad oppervlak schuren.</p>	
8	<p>Soepele vloerbekleding los plaatsen soepele vloerbekleding afmeten, aftekenen en snijden; soepele vloerbekleding (kamerbreed tapijt, vinyl en vloertegels) los leggen; randen afwerken; beschadigingen op de soepele vloerbekledingen voorkomen en wegwerken; belangstelling tonen voor esthetiek.</p>	<p>8 Het los plaatsen van soepele vloerbekleding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elementaire esthetiek • Gereedschappen • Grondstoffen en te gebruiken materialen • Plaatsingstechnieken
9	<p>Soepele vloerbekleding gelijmd en gespannen plaatsen lijm aanmaken, mengen en bewaren; ondergronden inlijmen; soepele vloerbekleding afmeten, aftekenen en snijden; soepele vloerbekleding verlijmen; soepele vloerbekleding opspannen; naden maken en met geschikte apparatuur afwerken; randen afwerken; beschadigingen en lijmvlakken op de soepele vloerbekledingen voorkomen en wegwerken; soepele vloerbekledingen aanbrengen op trappen, delen van wanden en hellingen; belangstelling tonen voor esthetiek</p>	<p>9 Gelijmd en gespannen plaatsen van soepele vloerbekleding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lijmen • Meet-, afteken- en snijtechnieken • Verlijmtechnieken • Opspanttechnieken • Afwerken van naden • Randen afwerken • Elementaire esthetiek • Beschadigingen wegwerken

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
10	<p>Vloeroppervlakken afwerken</p> <p>plinten plaatsen;</p> <p>vastzittende voorwerpen in hun oorspronkelijke staat brengen;</p> <p>leidingen terug aansluiten.</p>	<p>10 Afwerken van vloeroppervlakken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plinten plaatsen • Elementaire elektriciteit • Elementaire kennis van sanitaire aansluitingen en verwarming
11	<p>Vaardigheden/attitudes</p> <p>Luisteren in interactie met anderen;</p> <p>informatie inwinnen, samenvatten en meedelen;</p> <p>schriftelijk informatie aanvragen en meedelen in herkenbare en concrete situaties;</p> <p>de regel van drieën functioneel toepassen.</p> <p>Grootheden schatten, meten en berekenen in functionele situaties;</p> <p>de grootteorde van resultaten inschatten, bewerkingen en resultaten controleren en oplossingen vergelijken;</p> <p>onder begeleiding relevante en voor hen toegankelijke informatie in herkenbare concrete situaties vinden, selecteren en gebruiken.</p> <p>Informatie uit tekstmateriaal en formulieren begrijpen en gebruiken;</p> <p>bij groepsopdrachten onder begeleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • overleggen en actief deelnemen, • instructies uitvoeren, • reflecteren; <p>omgaan met formele en informele afspraken, regels en procedures.</p> <p>Het leefmilieu respecteren.</p> <p>Binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig voltooien.</p> <p>Ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.</p>	

Decr. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen kunnen	LEERINHOUDEN
	<p>Op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.</p> <p>Actief zoeken naar situaties om hun competentie te verbreden en te verdiepen.</p> <p>Zien dat er een probleem is, waar het precies gesitueerd is en er een oplossing voor aanreiken.</p> <p>Actief en pro-actief instaan voor de veiligheid en kunnen situaties voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.</p> <p>Gemeenschappelijk aan eenzelfde taak werken.</p> <p>Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.</p> <p>Bij het uitvoeren van taken erop gericht zijn hun houding aan te passen aan de eigen mogelijkheden.</p>	

PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Het leerplan is opgesteld voor 25 lesweken/schooljaar.

De overige lestijden moeten door de leerkracht besteed worden aan uitbreidings- en/of verdiepingsitems in functie van de specifieke klassituatie

Algemeen:

- De didactische aanwijzingen voor de uitvoering ervan kenmerken zich door een systematisch streven naar inzichtelijk handelen van leerlingen.
- De overeenkomsten tussen technische principes van hydraulische, elektrische, mechanische en pneumatische systemen worden er duidelijk gemaakt.
- Het voertuig wordt benaderd als een verzameling van systemen, waarbij het “Energie, Overdracht, Last model” een centrale rol vervult.
- Om de leerling procesmatig te laten werken is het noodzakelijk dat de leerling over de nodige informatie beschikt. Deze werkwijze houdt in dat de volgorde van de leerinhouden niet bindend is, maar dat moet ingespeeld worden op de behoeften in functie van de specifieke opdrachten.
- Een leerplan is geen handboek, maar een document dat doelstellingen bevat die de leerkracht continu voor ogen moet hebben, zowel bij de redactie van zijn jaarplan als bij de voorbereiding van zijn lessen. De verschillende soorten van doelstellingen zoals cognitieve affectieve en psychomotorische, worden niet afzonderlijk gerubriceerd omdat ze in elkaar verweven zijn, al hebben ze elk hun specifieke eigenheden.
- Ze geven duidelijk aan wat er in de derde graad dient te worden bereikt.
- In tegenstelling tot de leerplandoelstellingen, worden de lesdoelstellingen geformuleerd in concreet observeerbaar gedrag (inhouds- en gedragsniveau`s).
- De leerkracht stelt zich bij de opmaak van zijn lesvoorbereiding concreet vragen als; HOE ..., WIE..., WAT..., WANNEER..., ..., zodat het leer- en vormingsproces (de didactische methode, de leerstof en de media) er goed op afgestemd kunnen worden.
- Het is belangrijk van in het begin de leerlingen een goede en juiste werkmethode aan te leren.
- Fouten van leerlingen worden best individueel aangepakt. Indien blijkt dat een groter aantal leerlingen de handeling verkeerd begrepen heeft, moet deze voor de gehele groep herhaald worden.
- De leerkracht voorziet korte en afwisselende opdrachten. Dit stimuleert de werklust van de leerlingen. Parallellisme nastreven tussen de technische vakken en praktijk, dat best door dezelfde leerkracht gegeven wordt.
- In ieder geval moet er tussen beide TV en PV vakken een zeer goede coördinatie zijn. Regelmatig zal in de vakgroep de coördinatie tussen beide vakken geëvalueerd worden om eventueel de jaarplannen bij te sturen.
- Begrippen in verband met veiligheid, hygiëne, milieu, (welzijn) en onderhoud van gereedschappen en machines komen steeds aan bod bij het behandelen van de specifieke leerinhouden. De juiste lichaamshoudingen zijn tevens aandachtspunten.
- Bij het creëren van een onderwijssituatie wordt bijzondere aandacht besteed aan de evenwichtige opbouw van de opeenvolgende lesfasen. Elke lesfase wordt beëindigd met een duidelijke synthese. Na elk afgerond geheel zal een evaluatiefase komen, waarbij aspect van zelfevaluatie niet vergeten mag worden.
- De gehanteerde werkvormen staan doordacht in functie van de leerinhouden en doelstellingen, ze bevatten de principes van aanschouwelijkheid, geleidelijkheid en leerlingenmotivatie.
- Het gebruik van de overheadprojector en ICT - toepassingen in de theorielessen versterkt de impact op de klassfeer en laat toe de leerstof beter over te dragen. Ook in de praktijklessen

zullen ICT toepassingen aangeboden worden om het opzoeken van informatie, zelfstudiepakketten, ...

- Elke les dient zinvol en gestructureerd te zijn, met aandacht voor de attitudes zoals: netheid, orde, stiptheid, nauwkeurigheid,...
- Om tijdverlies te vermijden wordt het gebruik van een goed handboek of van een door de leraar zelf gemaakte cursus aanbevolen.
- Het is nuttig via de vakgroepwerking de specifieke problemen te bespreken en deze te notuleren. (realisatie, organisatie, tijdsbesteding, ...)

De leerlingen zullen tijdens de opleiding volgende vaardigheden ontwikkelen:

FUNCTIONELE REKENVAARDIGHEID

- Het begrip percent functioneel gebruiken;
- Grootheden schatten, meten en berekenen in functionele situaties
- De schaal functioneel gebruiken;
- Een schematische voorstelling lezen en interpreteren;
- Verwerven wiskundige denkmethoden (o. a. ordenen, schematiseren, structureren) om probleemoplossend te redeneren en problemen uit het dagelijkse leven op te lossen;
- Elektronische hulpmiddelen gebruiken om berekeningen uit te voeren;

FUNCTIONELE INFORMATIEVERWERVING

- Onder begeleiding relevante en voor hen toegankelijke informatie in herkenbare concrete situaties vinden, selecteren en gebruiken

ORGANISATIEBEKWAAMHEID

- Individuele opdrachten van beperkte omvang onder begeleiding organiseren, uitvoeren en evalueren
- bij groepsopdrachten onder begeleiding:
overleggen en actief deelnemen; instructies uitvoeren; reflecteren;
- Omgaan met formele en informele afspraken, regels en procedures;
- Hulp invoeren.

ACCURATESSE

- In staat zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien

RECEPTIEVE TAALVAARDIGHEID MOEDERTAAL

- In staat zijn om als luisteraar en/ of lezer in de moedertaal op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en te verwerken
- De instructies begrijpen en opvolgen

FUNCTIONELE TAALVAARDIGHEID

- Informatief luisteren en lezen;
- Hanteren gepaste taal en omgangsvormen;

KRITISCHE INGESTELDHEID

- In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen

RESULTAATGERICHTHEID

- In staat zijn binnen een bepaalde tijd en budget een vooropgesteld resultaat te bereiken met in achtname van gedefinieerde kwaliteitsstandaarden.

BESLISSINGSVERMOGEN

- In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen

MAATSCHAPPELIJK BEWUSTZIJN, WEERBAARHEID EN VERANTWOORDELIJKHEID

- Verantwoordelijkheidszin hebben voor de eigen gezondheid en welzijn, en dat van anderen;
- Spontaan een veilige houding aannemen in dagelijkse situaties;
- Het belang inzien van levenslang leren.

ZIN VOOR SAMENWERKING

- In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken
- Bereid zijn om het werk te bespreken

LEERBEKWAAMHEID

- Via geëigende leerprocessen, zijn competenties te verbreden en te verdiepen
- De nieuwe ontwikkelingen op gebied van autotechnieken bij te houden
- In staat zijn om, ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven

Timing

Het is moeilijk aan te geven hoeveel tijd er aan elk hoofdstuk besteed wordt, daar het tempo van de leerlingen afhankelijk is van de inzet, bereidwilligheid van de leerling, zelfstudie, leesvaardigheid, probleemstelling. Er is dan ook geen timing voorgesteld omdat deze besproken zal worden in de vakgroep.

ALGEMENE WENKEN

VOET

1 Wat?

Vakoverschrijdende eindtermen (VOET) zijn minimumdoelstellingen, die -in tegenstelling tot de vakgebonden eindtermen - niet gekoppeld zijn aan een specifiek vak, maar door meerdere vakken of onderwijsprojecten worden nagestreefd.

De VOET worden volgens een aantal vakoverschrijdende thema's geordend: leren leren, sociale vaardigheden, opvoeden tot burgerzin, gezondheidseducatie, milieueducatie, muzisch-creatieve vorming en technisch-technologische vorming (alleen voor ASO).

De school heeft de maatschappelijke opdracht om de VOET volgens een eigen visie en stappenplan bij de leerlingen na te streven (inspanningsverplichting).

2 Waarom?

Het nastreven van VOET vertrekt vanuit een bredere opvatting van leren op school en beoogt een accentverschuiving van een eerder vakgerichte ordening naar meer totaliteitsonderwijs. Door het aanbieden van realistische, levensnabije en concreet toepasbare aanknopingspunten, worden leerlingen sterker gemotiveerd en wordt een betere basis voor permanent leren gelegd.

VOET vervullen een belangrijke rol bij het bereiken van een voldoende brede en harmonische vorming en behandelen waardevolle leerinhouden, die niet of onvoldoende in de vakken aan bod komen. Een belangrijk aspect is het realiseren van meer samenhang en evenwicht in het onderwijsaanbod. In dit opzicht stimuleren VOET scholen om als een organisatie samen te werken.

De VOET verstevigen de band tussen onderwijs en samenleving, omdat ze tegemoetkomen aan belangrijk geachte maatschappelijke verwachtingen en een antwoord proberen te formuleren op actuele maatschappelijke vragen.

3 Hoe te realiseren?

Het nastreven van VOET is een opdracht voor de hele school, maar individuele leraren kunnen op verschillende wijzen een bijdrage leveren om de VOET te realiseren. Enerzijds door binnen hun eigen vakken verbanden te leggen tussen de vakgebonden doelstellingen en de VOET, anderzijds door thematisch onderwijs (teamgericht benaderen van vakoverschrijdende thema's), door projectmatig werken (klas- of schoolprojecten, intra- en extra-muros), door bijdragen van externen (voordrachten, uitstappen).

Het is een opdracht van de school om via een planmatige en gediversifieerde aanpak de VOET na te streven. Ondersteuning kan gevonden worden in pedagogische studiedagen en nascholingsinitiatieven, in de vakgroepwerking, via voorbeelden van goede school- en klaspraktijk en binnen het aanbod van organisaties en educatieve instellingen.

ICT

1 Wat?

Onder ICT verstaan we het geheel van computers, netwerken, internetverbindingen, software, simulatoren, etc. Telefoon, video, televisie en overhead worden in deze context niet expliciet meegenomen.

2 Waarom?

De recente toevloed van informatie maakt levenslang leren een noodzaak voor iedereen die bij wil blijven. Maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen wijzen op het belang van het verwerven van ICT. Enerzijds speelt het in op de vertrouwdheid met de beeldcultuur en de leefwereld van jongeren. Anderzijds moeten jongeren niet alleen in staat zijn om nieuwe media efficiënt te gebruiken, maar is ICT ook een hulpmiddel bij uitstek om de nieuwe onderwijsdoelen te realiseren. Het nastreven van die competentie veronderstelt onderwijsvernieuwing en aangepaste onderwijsleersituaties. Er wordt immers meer en meer belang gehecht aan

probleemoplossend denken, het zelfstandig of in groep leren werken, het kunnen omgaan met enorme hoeveelheden aan informatie, ...

In bepaalde gevallen maakt ICT deel uit van de vakinhoud en is ze gericht op actieve beheersing van bijvoorbeeld een softwarepakket binnen de lessen informatica. In de meeste andere vakken of bij het nastreven van vakoverschrijdende eindtermen vervult ICT een ondersteunende rol. Door de integratie van ICT kunnen leerlingen immers:

- het leerproces zelf in eigen handen nemen;
- zelfstandig en actief leren omgaan met les- en informatiemateriaal;
- op eigen tempo werken en een eigen parcours kiezen (differentiatie en individualisatie).

3 Hoe te realiseren?

In de eerste graad van het SO kunnen leerlingen adequaat of onder begeleiding elektronische informatiebronnen raadplegen. In de tweede en nog meer in de derde graad kunnen de leerlingen “spontaan” gegevens opzoeken, ordenen, selecteren en raadplegen uit diverse informatiebronnen en –kanalen met het oog op de te bereiken doelen.

Er bestaan verschillende mogelijkheden om ICT te integreren in het leerproces.

Bepaalde programma's kunnen het inzicht verhogen d.m.v. visualisatie, grafische voorstellingen, simulatie, het opbouwen van schema's, stilstaande en bewegende beelden, demo, ...

Sommige cd-roms bieden allerlei informatie interactief aan, echter niet op een lineaire manier. De leerling komt via bepaalde zoekopdrachten en verwerkingstaken zo tot zijn eigen “gestructureerde leerstof”.

Databanken en het internet kunnen gebruikt worden om informatie op te zoeken. Wegens het grote aanbod aan informatie is het belangrijk dat de leerlingen op een efficiënte en een kritische wijze leren omgaan met deze informatie. Extra begeleiding in de vorm van studiewijzers of instructiekaarten is een must. Om tot een kwaliteitsvol eindresultaat te komen, kunnen leerlingen de auteur (persoon, organisatie, ...), de context, andere bronnen die de inhoud bevestigen en de onderzoeksmethode toevoegen. Dit zal het voor de leraar gemakkelijker maken om het resultaat en het leerproces te beoordelen.

De resultaten van individuele of groepsopdrachten kunnen gekoppeld worden aan een mondelinge presentatie. Het programma “Powerpoint” kan hier ondersteunend werken.

Men kan resultaten en/of informatie uitwisselen via e-mail, blackboard, chatten, nieuwsgroepen, discussiefora, ... ICT maakt immers allerlei nieuwe vormen van directe en indirecte communicatie mogelijk. Dit is zeker een meerwaarde omdat ICT zo de mogelijkheid biedt om niet alleen interscolaire projecten op te zetten, maar ook om de communicatie tussen leraar en leerling (uitwisselen van cursusmateriaal, planningsdocumenten, toets- en examenvragen, ...) en leraren onderling (uitwisseling lesmateriaal) te bevorderen.

Sommige programma's laten toe op graduele niveaus te werken. Ze geven de leerling de nodige feedback en remediëring gedurende het leerproces (= zelfreflectie en -evaluatie).

Begeleid zelfgestuurd leren

1 Wat?

Met begeleid zelfgestuurd leren bedoelen we het geleidelijk opbouwen van een competentie naar het einde van het secundair onderwijs, waarbij leerlingen meer en meer het leerproces zelf in handen gaan nemen. Zij zullen meer en meer zelfstandig beslissingen leren nemen in verband met leerdoelen, leeractiviteiten en zelfbeoordeling.

Dit houdt onder meer in dat:

- de opdrachten meer open worden;
- er meerdere antwoorden of oplossingen mogelijk zijn;
- de leerlingen zelf keuzes leren maken en die verantwoorden;
- de leerlingen zelf leren plannen;
- er feedback is op proces en product;

- er gereflecteerd wordt op leerproces en leerproduct.

De leraar is ook coach, begeleider.

De impact van de leerlingen op de inhoud, de volgorde, de tijd en de aanpak wordt groter.

2 **Waarom?**

Begeleid zelfgestuurd leren sluit aan bij enkele pijlers van ons PPGO, o.m.

- leerlingen zelfstandig leren denken over hun handelen en hierbij verantwoorde keuzes leren maken;
- leerlingen voorbereiden op levenslang leren;
- het aanleren van onderzoeksmethodes en van technieken om de verworven kennis adequaat te kunnen toepassen.

Vanaf het kleuteronderwijs worden werkvormen gebruikt die de zelfstandigheid van kinderen stimuleren, zoals het gedifferentieerd werken in groepen en het contractwerk.

Ook in het voortgezet onderwijs wordt meer en meer de nadruk gelegd op de zelfsturing van het leerproces in welke vorm dan ook.

Binnen de vakoverschrijdende eindtermen, meer bepaald “Leren leren”, vinden we aanknopingspunten als:

- keuzebekwaamheid;
- regulering van het leerproces;
- attitudes, leerhoudingen, opvattingen over leren.

In onze (informatie)maatschappij wint het opzoeken en beheren van kennis voortdurend aan belang.

3 **Hoe te realiseren?**

Het is belangrijk dat bij het werken aan de competentie de verschillende actoren hun rol opnemen:

- de leraar als coach, begeleider;
- de leerling gemotiveerd en aangesproken op zijn “leer”kracht;
- de school als stimulator van uitdagende en creatieve onderwijsleersituaties.

De eerste stappen in begeleid zelfgestuurd leren zullen afhangen van de doelgroep en van het moment in de leerlijn “Leren leren”, maar eerder dan begeleid zelfgestuurd leren op schoolniveau op te starten is “klein beginnen” aan te raden. Vanaf het ogenblik dat de leraar zijn leerlingen op min of meer zelfstandige manier laat

- doelen voorop stellen
- strategieën kiezen en ontwikkelen
- oplossingen voorstellen en uitwerken
- stappenplannen of tijdsplannen uitzetten
- resultaten bespreken en beoordelen;
- reflecteren over contexten, over proces en product, over houdingen en handelingen
- verantwoorde conclusies trekken
- keuzes maken en die verantwoorden
- is hij al met een of ander aspect van begeleid zelfgestuurd leren bezig.

Stage

▪ **Wat is een stage?**

- Een stage is een begeleid, buitenschools leerproces, gericht op het verwerven van kennis, attitudes en vaardigheden in een reële werksituatie, gekoppeld aan een reeks leerplandoelstellingen.

- Stages zijn een verdieping en/of een aanvulling van de schoolse opleiding. Via de stages dienen de leerlingen de mogelijkheid te krijgen het leerproces dat zij op school doormaken verder te optimaliseren.
- **Doelstellingen van leerlingstages**
 - De doelstellingen van de stages zijn een concretisering van de leerplandoelstellingen. Inzake kennis, attitudes en vaardigheden kunnen o.m. volgende doelstellingen via een leerlingstage verwezenlijkt worden.
 - Kennis
 - theorie in praktijk omzetten;
 - technieken aanleren op een schaalgrootte die door de school niet kan gerealiseerd worden of die in de school niet operationeel zijn;
 - bedrijfssituatie kunnen relateren naar theoretische en praktische begrippen van de schoolse situatie;
 - eigen opleidingsbehoeften detecteren;
 - inzicht krijgen in de realiteit van het bedrijfsleven;
 - kennis maken met bedrijfsculturen;
 - rapporteren;
 - Attitudes
 - zin voor orde, zorg, netheid en stiptheid ontwikkelen;
 - bereidheid tot werken in teamverband;
 - sociale en communicatieve vaardigheden ontwikkelen;
 - leren gezag accepteren;
 - zin voor organisatie en efficiëntie ontwikkelen;
 - leren verantwoordelijkheid dragen;
 - streven naar kwaliteit van het geleverde werk;
 - initiatief leren nemen en correct reageren op arbeidssituaties;
 - zich assertief gedragen;
 - voorschriften in verband met welzijn (veiligheid, gezondheid, hygiëne) consequent toepassen;
 - rekening houden met milieuvoorschriften;
 - oog hebben voor ergonomische aspecten van het beroep;
 - Vaardigheden
 - adequaat leren omgaan met werktuigen, meettoestellen, machines en apparaten;
 - zich kunnen aanpassen aan het werkritme;
 - praktische vaardigheden ontwikkelen;
 - beroepsmethodiek in de praktijk toepassen.
- **Regelgeving**
 - Bij de organisatie van een stage zal er steeds over gewaakt worden dat de vigerende regelgeving strikt gevolgd wordt. Afwijkingen (indien noodzakelijk) zullen tijdig aangevraagd worden.
- **Prospectie van stageplaatsen**
 - De keuze van geschikte stageplaatsen is uiterst belangrijk voor de verwezenlijking van de stagedoelstellingen. Daarom dient de nodige aandacht besteed te worden aan een zorgvuldige prospectie en selectie van stageplaatsen.
 - Het is niet aangewezen dat de leerling zelf naar een stageplaats zoekt. Zij kunnen wel voorstellen formuleren, maar de contacten worden door de school gelegd.
 - Goede stageplaatsen voldoen aan een aantal basisvoorwaarden:
 - ze zijn bonafide en dus voldoen ze o.m. aan de wettelijke voorschriften;

- de activiteiten zijn in overeenstemming zijn met de stagedoelstellingen;
- het aantal stagiairs staat in verhouding tot het aantal werknemers; stagiairs zijn geen goedkope werkkrachten;
- de stagementor krijgt voldoende tijd en ruimte voor de begeleiding van de leerling-stagiair;
- er is voldoende kwalitatieve uitrusting en apparatuur beschikbaar;
- de stageplaats zal bij voorkeur binnen een redelijke afstand van de woonplaats van de stagiair liggen;
- de stagementor kan voldoende tijd vrijmaken voor contacten met de stagebegeleider.

▪ **Vastleggen van de stage-activiteiten**

In onderling overleg tussen stagebegeleider en stagementor wordt voor elke individuele leerling een stage-activiteitenlijst opgesteld. Deze activiteiten

- vinden hun verantwoording in het leerplan,
- ondersteunen de schoolopleiding,
- liggen binnen de psychische en fysieke mogelijkheden van de leerling.
- De lijst met stageactiviteiten wordt gekoppeld aan de stageovereenkomst.

▪ **Evaluatie van de stage**

- De evaluatie van de stage gebeurt aan de hand van evaluatiecriteria. De evaluatiecriteria, worden bepaald in functie van de stagedoelstellingen en bestaan enerzijds uit stageactiviteiten en anderzijds uit attitudes. Deze criteria worden voor het begin van de stage vastgelegd door de stagebegeleider in overleg met de stagementor en worden vóór het begin van de stage aan de leerling medegedeeld.
- Het evaluatiedossier van de leerling omvat:
 - de evaluatieverslagen van de stagementor;
 - het stageschrift van de leerling;
 - de verslagen van de stagebegeleider.
- De leerling houdt een verslag bij van zijn stageactiviteiten. Het verslag bevat ook een zelfevaluatie.

Toelichting bij de lessentabel (leerplan)

Impulsen

Dit leerplan werd herzien omwille van de volgende impulsen:

- De ontwikkeling van de beroepenstructuur(SERV/FVB)
- De beroepsprofielen en de beroepsopleidingsprofielen: schilder-decorateur, behanger- plaatser van wand –en vloerbekleding en restauratievakman .
- Reductie van studierichtingen met als gevolg een gewijzigd curriculum en de verticale samenhang met onder meer de aansluiting op het leerplan van de tweede graad.
- De nood om leerplandoelstellingen en leerinhouden te actualiseren.
- De pedagogische-didactische inzichten om geïntegreerd te werken (synchronisatie tussen PV en TV)toepassen.
- Wegwerken van de versnippering in vakken van één uur .
- De (verdere) implementatie van de geïntegreerde proef .
- De problematiek van de stages.
- Nieuwe eisen betreffende het “Welzijn op het werk” en basisopleiding in verband met veiligheid(VCA).
- Leerplannen vertrekken vanuit leerplandoelstellingen die door hun formulering de moeilijkheidsgraad en het te bereiken niveau aangeven .

Geïntegreerd leerplan

- In het leerplan wordt de integratie van technische vakken (TV) en praktijk (PV) vooropgesteld .
- Het is vanuit pedagogisch-didactisch standpunt absoluut noodzakelijk om degelijke samenhang te brengen tussen praktijk en theorie. Een eerste stap om op dit vlak goede resultaten te bereiken is vertrekken vanuit een geïntegreerd leerplan .
- Een geïntegreerd leerplan houdt in dat er in de opbouw geen onderverdeling is van vakken. Dit betekent dus geen afzonderlijk leerplanonderdeel voor tekenen, technologie en praktijk. De leerplandoelstellingen en leerinhouden worden zodanig aangeboden dat de praktijk en de theorie als een geheel ervaren wordt waardoor de afstemming van de theorie op de praktijk optimaal wordt.
- Het onderscheid tussen PV en TV is louter omwille van administratieve redenen behouden .
- Voor de technische vakken is er dus ook geen onderverdeling meer in vakken : tekenen, gereedschappen en machines, kleurenleer, stijlleer, materialenleer,etc... De verplichte splitsing in vakken van 1 of meerdere uren werd weggewerkt .
- Deze keuze wordt als volgt geargumenteed:
 - De versnippering in vakken van één uur is niet efficiënt, het is in veel gevallen interessanter om op bepaalde ogenblikken pakketten als geheel aan te bieden (module, thema,project,...).
 - Door versnippering gaat de samenhang verloren en ontstaan tal van overlappingsen.
 - Door de leerplandoelstellingen en leerinhouden te groeperen ontstaat er een duidelijk referentiekader om projectmatig te werken.

Opdrachten en jaarplanning

Projectmatig werken is een opdracht voor een lerarenteam. Indien deze opdracht wordt verdeeld over twee of meerdere leraars dient dit in overleg te gebeuren in de vakgroep mits advies aan de TAC en de directeur .De leerplandoelstellingen en leerinhouden dienen door het team gepland (jaarplanning) en gespreid (verticale samenhang) over de twee leerjaren.

Permanent opvolgen via vakvergaderingen (of vorderingsplannen) is hierbij noodzakelijk.

Richtlijnen en suggesties:

- Versnipper zo weinig mogelijk.

- Bij benadering kan men stellen dat er ongeveer 25% van de tijd wordt geïnvesteerd aan technisch-theoretische vormingscomponenten en 75% aan praktijk .
- Hou zeer geregeld teamvergaderingen en maak samen een sterkte-zwakte analyse van de bereikte resultaten om zo bij te sturen .
- Las momenten in waar bepaalde pakketten behandeld en verwerkt worden, bijvoorbeeld actieweek van de veiligheid , week van het bos , etc....
- Het projectmatig werken wordt aanbevolen .

Aandachtspunten

- Het gebruik van informatie en communicatietechnologie (ICT)
Het is evident dat van de mogelijkheden die de computer, op het didactisch vlak, optimaal gebruik moet worden gemaakt. Naast CAD-CAM betekent dit concreet.
- Het opzoeken van onder meer : kenmerken van materialen ,gereedschappen en technieken via internet, cd-rom's,.....
- Eenvoudige rekenbladen voor het opstellen van meetstaten, berekeningen, offertes, werkplannen,...
- Het aanwenden van specifieke programma's (optimalisatie, teken –en ontwerppakketten,....)

Er dient opgemerkt dat de programma's die men aanwendt in die mate gebruiksvriendelijk zijn dat de klemtoon ligt op de te verwerven leerplandoelstellingen en niet op de beheersing van één of ander softwarepakket .

Welzijn op het werk en VCA

In het kader van de certificatie VCA2000/03 moet elke werknemer een opleiding basisveiligheid volgen .

De verplichte opleiding is gebaseerd op de plicht om te voorzien in informatie en vorming, zoals bepaald wordt in het KB van 27 maart 1998 over het welzijnsbeleid tegenover werknemers.

Deze vorming komt overeen met vraag 4.2 van VCA2000/03. Dit is een verplichte vraag om het verplichte certificaat te behalen: "Zijn alle operationele medewerkers (langer dan 3 maanden in dienst) in het bezit van een VCA-erkend diploma, certificaat of attest dat niet ouder is dan 10 jaar.

In de leerplannen werden betreffen de doelstellingen en inhouden opgenomen .

Voor de modaliteiten om het attest te behalen, verwijzen we naar de bevoegde organisaties en instanties (FVB).

Projectmatig werken (methodologische wenken)

Eén van de belangrijkste verwachtingen van dit leerplan is geïntegreerd werken via projecten (thema's ,onderwerpen,...)

- Wat verstaan we onder een project ?

In de context van dit leerplan verstaan we onder project: het uitvoeren van realistische afwerkingstechnieken en binnen het domein van de schilder ,restauratievakman , en plaatser van vloer – en wandbekleding.De realisaties gebeuren individueel en/of in team, deels onder begeleiding en naar het einde toe grotendeels zelfstandig (vb.GIP)

- Projectmatig werken

"Projectmatig werken " berust op een vormingsconcept waarbij diverse projecten elkaar opvolgen. Elk project wordt onder meer dor de volgende zaken gekenmerkt:

- bevat kennis,vaardigheden en attitudes uit vorige projecten.
- Bevat nieuwe kennis, vaardigheden en attitudes.

- Legt de klemtoon op specifieke aandachtspunten.
- Is stijgend in moeilijkheidsgraad
- Bevat aspecten uit diverse takenclusters
- Bevat proces en productevaluatie
- Verloopt volgens een technologisch proces
- Het technologisch proces
 - Elk project dient in min of meerdere maten te verlopen volgens een technologisch proces.
 - De keuze van de projecten (totaalopdrachten)
 - De grootste uitdaging is het kiezen, het organiseren van de projecten in een logisch en pedagogisch verantwoord continuüm. Belangrijke richtlijnen die hierbij gehanteerd dienen te worden zijn:
 - De projecten dienen om de leerplandoelstellingen te realiseren.
 - De projecten zijn zinvol of worden zinvol ingekaderd
 - Een project vertrekt steeds vanuit een voorbereiding en planning
 - De moeilijkheidsgraad van de projecten neemt geleidelijk toe
 - Zorg voor evenwichtige spreiding van theorie en praktijk
 - Breng voldoende verscheidenheid in
 - Laat de leerlingen voorstellen formuleren, maak gebruik van creativiteit en vindingrijkheid

Wanneer alle projecten afgewerkt zijn dienen alle leerplandoelstellingen aan bod te zijn gekomen. Om dit te controleren kan men gebruik maken van een matrix.

- Een projectdossier

In de loop van elk project wordt er een dossier opgesteld dat kan bestaan uit:

- Een door de leraar duidelijk geformuleerde en genoteerde omschrijving van de opdracht en de vooropgestelde kwaliteitseisen (criteria)
- Verwijzing naar informatiebronnen in verband met de voorkennis (brochures, handboeken, technische fiches, websites,.....)
- Verwerkingsdocumenten in verband met de voorkennis(geformuleerde oplossingen, verantwoording van gemaakte keuzes,.....)
- Tussentijds opdrachten, taken ,tekeningen,toetsen
- Documenten in verband met de voorbereiding (tekeningen,schetsen,borderellen,kostprijsberekening,....)
- Planning van de uitvoering (werkvolgorde , tijdsbesteding, begroting,....)
- Opvolgingsfiche van de uitvoering
- Evaluatie , zelfevaluatie en rapporteringsdocumenten
- Foto's van de realisatie en voorbereidende werkzaamheden
- Integratie van ICT middelen
-

De projectdossiers vormen in feite het cursusmateriaal en de wegwijzers naar informatie.

De samenbundeling van de resultaten van de doorlopende projecten vormt de logische basis voor een eindbeoordeling .

De geïntegreerde proef

De concipiëring van de evaluatiecriteria, zoals de eventuele organisatie van examens of proeven tijdens en/of op het einde van het schooljaar, vormt een aangelegenheid waarvoor niet de overheid doch wel de inrichtende machten van het onderwijs bevoegd zijn.

In een aantal leerjaren en onderwijsvormen moet een geïntegreerde proef worden georganiseerd waaraan deelname, uit hoofde van de definitie van de regelmatige leerling, verplichtend wordt gesteld.

Deze leerjaren zijn :

- het derde leerjaar van de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs, ingericht onder de vorm van een vervolmakingsjaar;
- het tweede leerjaar van de derde graad van het technisch en het beroepssecundair onderwijs;
- het derde leerjaar van de derde graad van het technisch en het beroepssecundair onderwijs, ingericht onder de vorm van een specialisatiejaar;

Bedoelde proef, slaande op vakken en specialiteiten van het fundamenteel optioneel gedeelte (= de studierichting), kan diverse vormen aannemen, b.v. een eindwerk.

Het resultaat van de geïntegreerde proef zal echter onverminderd een belangrijk element betekenen in de beslissing van de delibererende klassenraad over de leerling in kwestie.

De geïntegreerde proef wordt beoordeeld door de leraars die de betrokken vakken onderwijzen, evenals door deskundigen op het terrein van de te beoordelen kwalificatie. Deze buitenstaanders die dus niet tot de desbetreffende onderwijsinstelling behoren, mogen numeriek het aantal leraars niet overschrijden en worden in de loop van het schooljaar aangeduid door de inrichtende macht of haar afgevaardigde.

Vermits de geïntegreerde proef meestal niet slechts een momentopname is, doch een proces dat zich over een langere periode tijdens het schooljaar uitstrekt, zal de inrichtende macht of haar afgevaardigde autonoom bepalen op welke wijze de betrokkenheid van de deskundigen bij dit proces wordt geconcretiseerd.

De geïntegreerde proef is totaal inherent aan het toetsingsmechanisme rond het al dan niet voldaan hebben voor "het geheel van de vorming", daar niet leidend tot een apart studiebewijs; vermits deze proef daarenboven een vakoverschrijdend karakter draagt, wordt ze getypeerd als zijnde "geïntegreerd".

Schilder- en decoratietechnieken (BSO)

Van een bepaald praktisch onderdeel van de opleiding zullen de hiermee samenhangende technische inzichten, praktische vaardigheden en attitudes, geïntegreerd aan bod komen binnen een praktische oefening

De hiernavolgende lijst zal beschouwd worden als een aanbeveling om de inhoud van de opdracht te formuleren:

- een voorstudie (schetsen van wand-, kleur- en materiaalstudies)
- het opstellen van werkschema's
- een kostprijsberekening aan de hand van de voorstudie en het werkschema
- de praktische uitvoering
- een nacalculatie
- stageverslagen
- integratie van de nodige veiligheidsvoorzieningen

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex
- ARAB
- AREI
- Vlarem

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden m.b.t.:

- de uitrusting en inrichting van de lokalen;
- de aankoop en het gebruik van toestellen, materiaal en materieel.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
- alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvoorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
- de collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

1) Infrastructuur:

Per leerling een ruimte voorzien van ca. 4m² met vaste wanden, waarin verschillende afwerkingsmoeilijkheden aan bod kunnen komen (venster, deur, binnen- en buitenhoek, moluren....)

De minimum oppervlakte per leerling dient 15m² te bedragen

Naast de verluchtingsmogelijkheden, dienen qua verlichting voorzien te worden : natuurlijke verlichting en/of aangepaste kunstverlichting die de natuurlijke belichting benadert.

2) Veiligheidsuitrusting per leerling:

Werkkledij, een paar veiligheidsschoenen, rubberen handschoenen, een stofmasker, een veiligheidsbril en een spuitmasker dient te worden voorzien

3) Individuele uitrusting:

Ronde borstel 1"	Ronde borstel 2"
Ronde borstel ½	Radiatorborstel 2"
Lakrol 8cm	Lakrol 18cm
Latexrol 18cm	Platte kwast 1"
Platte kwast 2"	Platte kwast 3"
Blokkwast 12cm	Blokkwast 15cm
Lyonpenselen 2 t.e.m. 16	Marterpenselen 6 t.e.m.12
Plakaatpenseel ¼"	Plakaatpenseel ½"
Plakaatpenseel ¾"	Schuurblokjes
Pleisterbol	Afkrabdriehoek
Gebogen spatel	Behangkoffer met spons en zeemleer
Snijliniaal in inox	Behangschaar
Breekmessen recht en haaks	Breekmessen smal en breed
Vouwmeter	Hamer

Trektang	Steekmessen 2-6-10
Plamuurmessen 3-6-8-10	Set schroevendraaiers
Verstekbak	Handzaag
Vladder	Zetborstel
Potlood	Puntlood
Waterpas	Aandrukrol

Naadroller

4) Collectief gereedschap:

Lakrollen	Vergaarbakken
Verfemmers	Verfroosters
Latexrollen	Viscositeitmeter
Pleisterspaan rechthoekig 28cm	Pleisterspaan ronde steel 18 x18 x3
Pleisterbollen	Mastiekmesse
Tamponeerborstels	Behangtafel 3m
Maanborstel	Handborstel
Vuilblik	Stalen borstel
Keerborstel	Aftrekkers
Dweilen	Schuurborstel
Stofzuiger	Pleistertroffel
Verstekzaag	Mastiekpistool
Trektangen	Nijptangen
Glassnijders	Glassnijlat
Glashamer	Klauwhamer
Trapladder	Transformaatladder

Opsteekladder

5) Machines:

- Sputcabine met afzuiging (U)
- Compressor
- Conventionele spuitapparatuur met laagdruk- en hoogdrukpistolen
- Afstoomtoestellen
- Schuurmachines (tril - band - schijf)
- Boormachine
- Afbrandtoestel
- Hogedrukreiniger
- Linoleumfrees
- Schaaftoestel
- Lastoestel
- Wals
- Episcoop

PV Praktijk schilderen en decoratie (1e jaar: 16-14 lt, 2e jaar: 14-10 lt)

TV Schilderen en decoratie (1e jaar: 7 lt, 2e jaar: 7 lt)

PV/TV Stage schilderen en decoratie (1e jaar: 2-4 lt, 2e jaar: 4-8 lt)

- Cirkelzaagmachine
- Decoupeerzaag
- Nietmachine
- Garneergereedschap (U)

EVALUATIE

Onderscheid moet gemaakt worden tussen de evaluatie van het leerproces en de evaluatie van het eindproduct.

Bij de procesevaluatie wordt doorlopend gepeild naar de verwerking van het leerproces, met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen, zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren. De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren van de leerling.

Het verloop van het proces wordt, vooraf, door de leraar uitgetekend. Zij/hij bepaalt

- welke de verschillende stappen zijn;
- welke fouten op elk moment ontoelaatbaar zijn;
- welke fouten kunnen gemaakt worden.

Afhankelijk van het resultaat van feedbackmomenten (evaluaties na elke opdracht of deelopdracht) wordt het proces verder gezet of zo nodig bijgestuurd.

Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Productevaluatie gebeurt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld na een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester...). Hierbij wordt nagegaan in hoeverre de leerling de basisdoelstellingen bereikt heeft.

Elke evaluatie dient te vertrekken vanuit duidelijke en operationele doelstellingen. Zowel het proces als het product moeten op een zo objectief mogelijke manier geëvalueerd worden. De evaluatie steunt altijd op een vaardigheids- en werkanalyse die het verloop, de verantwoording en de criteria weergeeft van de opdracht.

Proces- en productgericht evalueren kan vier aspecten omvatten:

- de denkactiviteit (bijvoorbeeld instructies lezen, aantekeningen maken, ...).
- de motorische handelingen (bijvoorbeeld verbindingen maken, ...).
- de praktijkattitudes (bijvoorbeeld nauwkeurig werken, scherp waarnemen, ...).
- de uitvoeringstijd, waarbij gestreefd wordt naar een haalbaarheid voor 90 % van de leerlingen.

Bij de evaluatie zal er in ieder geval rekening gehouden worden met het feit dat het om leerlingen gaat. Onnauwkeurig werken, kleine fouten maken, moet in zekere mate aanvaardbaar zijn. Belangrijk is de evolutie.

Daarom zal de lerares/leraar voortdurend de vorderingen van de leerlingen controleren. Indien nodig zal zij/hij meteen remediërend optreden.

Bij het begin van iedere praktijkopdracht zal de lerares/leraar (indien nodig aan alle leerlingen afzonderlijk) meedelen welke (sub)doelstellingen tijdens die les moeten bereikt of nagestreefd worden: *iedere leerling moet bij het begin van iedere les weten wat van hem tijdens die les verwacht wordt.*

In het evaluatieproces kunnen 3 stappen onderscheiden worden:

- registreren (door middel van een evaluatieschema),
- interpreteren (door middel van een vierpuntschaal),
- rapporteren.

Registreren

Om zo objectief mogelijk te kunnen registreren, wordt voor elke praktijkopdracht (met de daarbij horende gedragsvaardigheden) een evaluatieschema opgesteld.

Zo'n schema bevat alle doelstellingen (met de daarbij horende subdoelstellingen) en attitudes die bij de opdracht zullen geëvalueerd worden. Het is niet noodzakelijk om bij alle opdrachten steeds alle mogelijke subdoelstellingen te evalueren. Sommige subdoelstellingen kunnen eventueel weggelaten worden als ze vroeger reeds vaker aan bod kwamen of later ruimschoots aan bod zullen komen.

De selectie van de attitudes en de wijze van registratie, wordt in vakgroep overlegd.

Bepaalde aspecten zijn objectief meetbaar (bijvoorbeeld een buis op lengte zagen binnen een aangegeven tolerantie), andere aspecten zijn subjectief waarneembaar (bijvoorbeeld een geschikte kleurcombinatie kiezen).

De mate waarin een objectief waarneembare doelstelling bereikt werd, kan in het schema aangeduid worden door middel van een tweepuntenschaal:

- + : doelstelling bereikt
- - : doelstelling niet bereikt

Voor niet objectief meetbare doelstellingen wordt geadviseerd om te werken met een drie puntenschaal:

- + : doelstelling bereikt
- ± : doelstelling niet helemaal bereikt
- - : doelstelling niet bereikt

Door het evaluatieschema samen met de opgave ter beschikking van de leerling te stellen, kan de zelfevaluatie bij de leerling sterk aangemoedigd worden.

Interpreteren

Door middel van het evaluatieschema controleert de lerares/leraar bij het einde van iedere les in welke mate de leerlingen de vooropgestelde lesdoelstellingen bereikten. Dit wordt kort met iedere leerling individueel besproken.

Aan de registraties in het evaluatieschema kunnen verschillende interpretaties gegeven worden.

Enkele voorbeelden:

+	±	-
(doel bereikt)	(doel niet helemaal bereikt)	(doel niet bereikt)
niveau is voldoende	voldoende maar leemten voor verbetering vatbaar	niveau onvoldoende onaanvaardbaar niveau
nagenoeg foutloos nagenoeg correct	aanvaardbare tekorten aanvaardbaar aantal lichte of detailfouten of leerproces fouten	schadelijke fouten onvergeeflijke fouten zware inbreuken
volledig	kleine tekorten	onvolledig zware tekorten
behoorlijk, zinvol	storingen, fragmentarisch	onlogische uitvoering
kan het en doet het vrijwel altijd, spontaan en zonder aarzelen	kan het en doet het af en toe, zonder overtuiging, wisselvalling	kan het niet, doet het niet of nooit, afwijzend en met tegenzin

Om eenvormigheid te bekomen in verband met de gebruikte interpretatie, is een overleg binnen de vakgroep absoluut noodzakelijk.

Rapportering

Na iedere les (liefst uiterlijk bij het begin van de volgende les) worden de resultaten van het evaluatieschema omgezet op een vierpuntenschaal.

Die quotatie wordt in de agenda van de leerling genoteerd, waarbij uiteraard voldoende aandacht moet besteed worden aan een eventueel noodzakelijke remediëring.

De omzetting van de (eventueel gewogen) evaluaties kan op verschillende manieren gebeuren. Om eenvormig te kunnen omzetten, is een overleg binnen de vakgroep absoluut noodzakelijk.

Hoe de omzetting zal gebeuren moet in ieder geval vooraf vastgelegd worden.

Dit kan bijvoorbeeld als volgt gebeuren.

Heel goed

- meer dan 80% van de subvaardigheden, subdoelstellingen zijn bereikt
- (nagenoeg) foutloos, uitstekend,
- enkel + codes
- volledig zelfstandig uitgevoerd
- vlotte uitvoering, met overtuiging, belangstelling, ...

Goed

- 60 à 80 % van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- veel + en weinig \pm codes
- aanvaardbare kwaliteitsverschillen
- aanvaardbare proces-leerfouten
- geen schadelijke fouten
- zichtbare vorderingen

Zwak

- 50 à 60 % van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- alleen een deel van de subdoelen zijn bereikt
- weinig + en veel \pm codes
- veel onnodige leerfouten
- soms zware schadelijke fouten
- geen zichtbare vorderingen

Niet goed

- minder dan 50% van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- veel \pm codes of alleen maar \pm codes en - codes
- veel schadelijke of onvergeeflijke fouten, onlogisch handelingen

Het rapportcijfer

Naar het rapport toe moeten alle quotaties (vierpuntenschaal – resultaat van remediëring) omgezet worden naar een cijfer. Ook die omzetting moet overlegd worden binnen de vakwerkgroep.

Alle ernstige tekorten (cf. diverse evaluatieschema's) worden steeds vermeld in de rubriek commentaar, waarbij er steeds een duidelijk geformuleerde remediëring moet voorzien worden (geen algemene opmerkingen).

BIBLIOGRAFIE

Boeken

Schilderen

Auteur	Titel	Uitgeverij
J.A.P. MEERE	<i>Het schildersambacht,</i> <i>deel 1 - ISBN 90 248 1330 1</i> <i>deel 2 - ISBN 90 248 1331 X</i> <i>deel 3</i>	H. Ten Brink's
J. GEERTS	<i>Schilderen - materialen en gereedschappen,</i> <i>deel 1&2 ISBN 90 238 0031 1</i>	Spruyt, Van Mantgem & De Boes - BV. Leiden
AJ. MENS en JW. DE WIT	<i>Gereedschapsleer,</i> <i>deel 1&2 ISBN</i> <i>Vaktheorie,</i> <i>deel 1&2 ISBN</i>	Spruyt, Van Mantgem & De Boes - BV. Leiden
AJ. MENS en JW. DE WIT / V. VAN DER KRIEKE	<i>Materialenkennis,</i> <i>deel 1</i>	Spruyt, Van Mantgem & De Boes - BV. Leiden
K.H. STAD	<i>Verfstoffen, - deel 1</i> <i>Kleurenleer - schuurmiddelen - glas - brons enz.,</i> <i>Bind-,verdunnings- en droogmiddelen, - deel 2</i> <i>Vernissen - lakken - beitsen en afbijtmiddelen,</i> <i>Gereedschappen - klim en steigermateriaal, deel 3</i> <i>Vaktheorie decoratie - reclame - heraldiek - hout- en marmerimitatie, deel 4</i>	P. Out NV. - Koog aan de Zaan
HUUB KOUWENHOVEN	<i>Schilderwerk - Alles over verf - technieken - materialen en toepassingsmogelijkheden,</i> <i>ISBN 90 6120 299X</i>	ELMAR BV. - Rijswijk
P. MULLER	<i>Zelf schilderen,</i> <i>ISBN 90 6590 144 2</i>	M&P Weert uitgeverij BV.
MAX DOERNER	<i>Schilderkunst - materialen en techniek,</i> <i>ISBN 90 6017 130 6</i>	W. Gaade BV. Amerongen

Schildertechnieken

Auteur	Titel	Uitgeverij
JIM FOBEL & JIM BOLEACH	<i>Sjabloneren - motieven en methoden,</i> <i>ISBN 90 6017 4267</i>	Gaade & Co uitgevers CV. Amerongen
CAROLINE GREEN	<i>Sjabloneren,</i> <i>ISBN 90 6590 688 6</i>	M & P. Weert uitgeverij BV
AMELIA SAINT GEORGE	<i>Het complete sjabloneerboek,</i> <i>ISBN 90 213 0484 8</i>	Uitgeverij Cantecleer BV. de Bilt
ANNIE SLOAN & KATE GWYNN	<i>Traditionele verven en afwerkingen,</i> <i>ISBN</i>	Uitgeverij Cantecleer BV. de Bilt
ANNIE SLOAN & KATE GWYNN	<i>Decoratieve verftechnieken ter verfraaiing van het interieur,</i> <i>ISBN 90 213 0694 8</i>	Uitgeverij Cantecleer BV. de Bilt
YANNICK GUEGAN	<i>Imitation des marbres,</i> <i>ISBN 2 249 27791 5</i>	Dessain et tolra
YANNICK GUEGAN	<i>Imitation des bois,</i> <i>ISBN</i>	Dessain et tolra
ARBO GAST - HANNIE STEGMULLER	<i>Werken met volksschilderkunst,</i> <i>ISBN 90 252 8683 6</i>	Uitgeverij Helmond - Helmond
VERENA LUTZ	<i>Marmeren op stof en op papier,</i> <i>ISBN 90 213 0348 5</i>	Uitgeverij Cantecleer BV. de Bilt
URSULA KUHNEMANN	<i>Boerschilderkunst als hobby,</i> <i>ISBN 90 6010 462 5</i>	BV. Hofstede Oud - Bussem Flevolaan - Naarden
URSULA KUHNEMANN	<i>Zijde beschilderen - basistechnieken,</i> <i>ISBN 90 6010 552 4</i>	BV. Hofstede Oud - Bussem Flevolaan - Naarden
THEO ELFRINK	<i>Achter glas schilderen,</i> <i>ISBN 90 213 1615 3</i>	Uitgeverij Cantecleer BV. de Bilt
FELIZITAS KRETTEK	<i>Schilderen op glas,</i> <i>ISBN 90 252 6770 X</i>	Uitgeverij Helmond - Helmond
SARAH HOLLEBONE	<i>Zeefdrukken,</i> <i>ISBN 90 6120 440 2</i>	Elmar
TOMBS CURTIS & HUNT	<i>Gaade's Airbrush Boek,</i> <i>,Kunst - geschiedenis - techniek,</i> <i>ISBN 90 6017 233 7</i>	Uitgeverij W. Gaade BV. Amerongen
ANNIE SLOAN & KATE GWYNN	<i>Traditionele verven en afwerkingen,</i> <i>ISBN 90 213 2138 6</i>	Uitgeverij Cantecleer BV. de Bilt
YANNICK GUEGAN	<i>Le décor peint en trompe - l'oeil,</i>	Glénat

	<i>ISBN 2 7234 0974 0</i>	
SIMON CAVELLE	<i>Decoratieve schildertechnieken,</i> <i>ISBN 90 72267 206</i>	
AUGUST RAEINET	<i>Ful - Color Picture Sourcebook</i> <i>of Historie ornament,</i> <i>ISBN 0 486 26096 8</i>	Dover publications INC, New-York

Wand- en vloerbekleding

Auteur	Titel	Uitgeverij
W. NITSCHKE	<i>Zelf behangen in de praktijk,</i> <i>ISBN 90 6590 144 2</i>	M&P Weert
ALBERT JACKSON & DAVID DAY	<i>Beter dan nieuw,</i> <i>(praktische gids voor het repareren en restaureren van meubels)</i> <i>ISBN 90 6120 345 7</i>	Elmar
J.H.P. HEESTERS	<i>Wandbekleding,</i> <i>ISBN</i>	BV De handelsdrukkerij van 1874 te Leeuwarden
JANE LOTT	<i>Vloeren en vloerbekleding,</i> <i>ISBN 90 274 0537 9</i>	Het spectrum
KROMMENIE	<i>Het krommenie vloerenboek,</i> <i>(handleiding voor het leggen, plakken en spannen van linoleum, vinyl en tapijt vloerbedekking)</i>	Forbo - Krommenie NV.
LANO	<i>Gids voor vast tapijt,</i>	Lano NV. Harelbeke
CH. J.V. LEEUWEN	<i>Meubelstoffen,</i> <i>ISBN 90 11 44451 5</i>	Stam technische boeken Culemborg

Kleurenleer en stijlleer

Auteur	Titel	Uitgeverij
JOHANNES ITTEN	<i>Kleurenleer,</i> <i>ISBN 90 213 0058 3</i>	Cantecleer - uitgeverij Westland NV. Schoten
Dr. Ir. J. BERGMANS	<i>Het zien van kleuren,</i> <i>UDC nr. 535.6</i>	NV. Philips gloeilampen fabriek Eindhoven
A.L. KLAASSEN	<i>Kleuren in bedrijf en woning,</i>	Drukkerij Eisma NV. Leeuwarden
E. RIJGERSBERG	<i>Beknopte kleurenleer,</i>	NV. Uitgeverij "Argus" - Amsterdam
H.J. Highland	<i>Het hoe en waarom boek van licht en kleur,</i>	Zuid Nederlandse uitgeverij Antwerpen - Amsterdam
LYDIA LIDA DEWIEL	<i>Meubelstijlen,</i>	Uitgeverij Het spectrum

	<i>ISBN 90 274 9285 9</i>	
BJARNE FORNAES	<i>Kunststijlen in kleur,</i> <i>ISBN 90 226 1128 0</i>	Standard uitgeverij - Antwerpen
AREND J. BODE	<i>Alles over antiek,</i> <i>ISBN 90 6248 340 2</i>	Zuidgroep BV. Uitgevers Best
ALBRECHT BANGERT	<i>Meubels. Moussault antiek</i> <i>ISBN 90 226 1175 2</i>	Standard uitgeverij - Antwerpen
ARIE VAN DE LEMME	<i>De wereld van ART - DECO,</i> <i>ISBN 90 6017 747 9</i>	
M.J.J. DE KONING JR./WC. DE MAN	<i>Kleurenleer - beknopte handleiding bij verkoop, etalage, reclame en interieurverzorging,</i> <i>ISBN 9011 71403 2</i>	Stam / Robijns Culemborg - Keulen
ALFRED HICKETHIER	<i>Het kleuren ABC - van het systeem Hickethier,</i> <i>ISBN 90 213 0051 6</i>	Cantecleer BV. De Bilt
GEORGE SAVAGE	<i>Het interieur - 20 eeuwen wooncultuur,</i>	Uitgeverij W. Gaade - Den Haag
Dr. E.J. HASLINGHUIS	<i>Bouwkundige termen,</i> <i>ISBN 90 313 05456</i>	Uitgeverij Bohn - Schelteman & Holkema
<u>Decoratietekenen</u>		
FELIX LORENZI	<i>Hoe teken ik perspectief?,</i> <i>ISBN 90 213 1369 3</i>	Uitgeverij Westland NV. Schoten
JOS EMMERMANN	<i>Inleiding tot de waarnemingsperspectief voor het technisch onderwijs,</i>	De techniek - Antwerpen
ALFRED FAUSTLE	<i>Perspectief en projectie,</i> <i>ISBN 90 213 0727 8</i>	Cantecleer BV. De Bilt Uitgeverij Westland NV. Schoten
RENE SMEETS	<i>Ornament, symbool en teken,</i> <i>ISBN 90 213 0730 8</i>	Cantecleer BV. De Bilt Uitgeverij Westland NV. Schoten
ALISON COLE	<i>Perspectief,</i> <i>ISBN 90 02 19460 9</i>	Standard uitgeverij Antwerpen
BETTY EDWARDS	<i>Leer tekenen,</i> <i>ISBN 90 6134 220 1</i>	Uitgeverij Bigot & Van Rossum BV. Baarn
WENDON BLAKE	<i>De beginselen van het tekenen,</i> <i>ISBN 90 213 1750 8</i>	Cantecleer BV. De Bilt Uitgeverij Westland NV. Schoten
JOHN RAYNES	<i>Figuurtekenen,</i> <i>ISBN 90 213 0892 4</i>	Cantecleer BV. De Bilt Uitgeverij Westland NV. Schoten
HERBERT SCHOBER / INGO RENTSCHLER	<i>Waarneming en werkelijkheid,</i> <i>ISBN 90 6045 819 2</i>	Hollandia BV. 1978

A. VIS & W. HOGERVORST	<i>Letterboek voor de schilder</i>	NV. Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar
F. HEINRICHSEN	<i>40 Alphetten,</i>	EM. Maeyens Antwerpen
JAN ZEEMAN	<i>Kalligrafische ideeën,</i> <i>ISBN 90 6013 505 9</i>	Uitgeverij De Alk BV. Alkmaar
M. MEYER	<i>Lettertinken,</i>	
MARK WAY	<i>Perspectieftinken,</i> <i>ISBN 90 201 2562 1</i>	Kluwer
JEAN GEUENS	<i>Tekenvademecum,</i> <i>ISBN 90 5035 402 5</i>	Uitgeverij Den Gulden Engel
R. VERSCHRAEGEN	<i>Instrumentaal tekenen,</i> <i>ISBN 90 306 1218 5</i>	Uitgeverij Van In - Lier

Algemene bibliografie

- Opleidingsfiches FVB
- Posters FVB
- Video : tip 20 van de bouwberoepen VHS 20'
Databank bouwberoepen VHS 110'

Auteur	Titel	Uitgeverij
NATIONAAL ACTIECOMITE VOOR VEILIGHEID EN HYGIENE IN HET BOUWBEDRIJF NAVB	<i>,eroepsmonografie en brochure van de schilder,</i>	Poincarelaan 70 - 1070 Brussel
ADMINISTRATIE KANSELARIJ EN VOORLICHTING	<i>Gids van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse instellingen van Openbaar Nut,</i>	Boudewijnlaan 30 - 1210 Brussel
FHM. BOSCH - KRUIJMEL	<i>Bouwkundige termen,</i> <i>(Verklarend woordenboek der Westerse architectuurgeschiedenis)</i> <i>ISBN 90 313 05456</i>	Bohn Stafleu Van Loghum - Houten - Zaventem
H. SANSE	<i>Architectuur, (Vijftien eeuwen bouwkunst van Westerse beschaving)</i> <i>ISBN 90 216 72510</i>	Uitgeverij De Brink - Amsterdam
KEVIN MC. CLOUD	<i>La décoration, (guides des styles et des techniques)</i> <i>ISBN 0 86318 422 7</i>	Dessain et Tolra
ANDRE BEGUIN	<i>Dictionnaire technique de la peinture,</i> <i>ISBN 2 903319 07 3</i>	Paris
H. SANSE	<i>Schilder en verfkunst,</i>	Rijksdienst voor monumentenzorg - Zeist

BSO – 3de graad – optie Schilderwerk en decoratie
PV Praktijk schilderen en decoratie (1e jaar: 16-14 lt, 2e jaar: 14-10 lt)
TV Schilderen en decoratie (1e jaar: 7 lt, 2e jaar: 7 lt)
PV/TV Stage schilderen en decoratie (1e jaar: 2-4 lt, 2e jaar: 4-8 lt)

62

ISBN 90 12 065747

www.belgischschilders.be

www.vcb.be

www.ovam.be